

ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱՐՓԱ-ՍԵՎԱՆ»

Բաց բաժնետիրական ընկերություն

2017թ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

N50006-1y 30.04.2018թ.

0012, ք. Երևան, Վ. Վաղարշյան 20, հեռ.(012) 21-11-11, e-mail: info@arpa-sevan.am

Տեղաբաշխված արժեթղթերի դասը

հասարակ անվանական բաժնետոմսեր

Արժեթղթերի քանակը

20452 հատ

Արժեթղթերի անվանական արժեքը

2500 դրամ

«Մենք ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ ֆինանսական հաշվետվությունները ծշգրիտ և լիարժեք ձևով արտացոլում են ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի իրական պատկերը, իսկ կառավարման մարմինների տարեկան զեկույցը ծշգրիտ և լիարժեք ձևով արտացոլում է ընկերության ընդհանուր վիճակը, բիզնեսի արդյունքները և զարգացումը և ներառում է այն հիմնական ռիսկերի նկարագիրը, որի հետ առնչվել կամ առնչվում է ընկերությունը»:

Պատասխանատու անձինք՝

Պատվիր. Հակոբյան

Սեդա Փարսյան

Զորիկ Վարդանյան

գլխավոր տնօրեն

գլխավոր հաշվապահ

խորհրդի անդամ

«ԱՐՓԱ-ՍԵՎԱՆ»
ԲԱՑ ԲԱԺԼԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

2017Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ
ԵՎ ԱՅԴ ԱՄՍԱԹՎԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ
ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ	
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	5
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկայացվում է «Արփա-Սևան» ԲԲԸ-ի բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Արփա-Սևան» բաց բաժնետիրական ընկերության և վերջինիս դուստր կազմակերպության (այսուհետ՝ Խումբ) կից ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2017թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ձոնոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտվող տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքը և համախմբված դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (IIA II-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի (ՀԷՄՍ կանոնագիրք) և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀՄԷՍ կանոնների: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Առանցքային աուդիտորական հարցեր

Ուսուցրային աուդիտորական հարցերն այն ևս, որ մենք մեր մասնագիտական դասադրության համաձայն՝ առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Մենք որոշել ենք, որ առկա չեն առանցքային աուդիտորական հարցեր, որոնք անհրաժեշտ էր ներկայացնել:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Խմբի ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական

խեղաթյուրումներից գերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ ղեկավարությունը պատասխանատու է խմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի խումբը լուծարելու կամ խմբի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով գերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ սխալի կամ խարդախության արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կառավարման համակարգի խիստ բարձր մակարդակ:

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե խմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել խմբի անընդհատ

գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն Խրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևավոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Խմբին դադարեցնել անընդհատության սկզբունքի կիրառումը.

- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Խմբի կազմի մեջ մտնող կազմակերպություններին կամ գործունեությանը վերաբերող ֆինանսական տեղեկատվության հետ կապված: Մենք պատասխանատու ենք Խմբի աուդիտի ղեկավարման, վերահսկողության և իրականացման համար: Մենք շարունակում ենք ամբողջական պատասխանատվություն կրել մեր աուդիտորական եզրակացություն համար:

Ղեկավարությունը, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Ղեկավարությանը նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Թաթուլ Մովսիսյան

Գլխավոր տնօրեն

Ղուկաս Աթոյան

Առաջադրանքի ղեկավար

20 ապրիլի, 2018թ.,

ք.Երևան, Պ.Սևակ 8

«Արփա-Միան» ԲԲԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի շրջանում

ՊՈՈ զրամ	Ծանոթ.	31/12/17	31/12/16
Ակտիվ			
Հիմնական միջոցներ	8	2,849,356	2,494,970
Ոչ նյութական ակտիվներ		5,966	3,847
Փոխառություններ	9	988,400	732,916
Կանխավճար ոչ ընթացիկ ակտիվների համար		10,294	-
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		3,854,016	3,231,733
Պաշարներ	10	421,604	381,386
Կանխավճար պաշարների և ծառայությունների համար		139,502	50,571
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	11	846,430	798,338
Շահութահարկի կանխավճար		828	844
Կանխավճար հարկերի և պարտադիր վճարների գծով	18	237	4,478
Փոխառություններ	9	79,614	60,137
Դրամական միջոցներ	12	627,452	210,729
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	13	65,568	83,719
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		2,181,235	1,590,202
Ընդամենը ակտիվներ		6,035,251	4,821,935
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կանոնադրական կապիտալ	14	51,130	51,130
Զբաղիված շահույթ	14	4,505,974	3,844,185
Պահուստային կապիտալ	14	60,580	60,580
Ընդամենը սեփական կապիտալ		4,617,684	3,955,895
Վարկեր	15	-	52,470
Ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորություններ	15	86,294	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	25	140,480	72,808
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		226,774	125,278
Վարկեր	15	129,526	102,114
Փոխառություններ	16	55,000	29,000
Ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորություններ	15	257	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	17	57,919	18,387
Կանխավճար ծառայությունների համար		385,486	309,377
Շահութահարկի գծով պարտավորություն		116,594	21,974
Այլ հարկերի և պարտ.վճարների գծով պարտավորություն	18	162,435	17,323
Աշխատավարձի և այլ կարճ.հատուց-ի գծով պարտ-թյուն	19	186,738	93,923
Շահաբաժնի գծով պարտավորություն	20	63,830	128,999
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ		1	1
Այլ պարտավորություններ	21	33,007	19,664
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		1,190,793	740,762
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		6,035,251	4,821,935

Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ

[Handwritten signature]

Պարույր Հակոբյան
 Սեդա Փարսյան

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին
համախմբված հաշվետվություն
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարբա համար

ՄՈՈ դրամ	Ծանոթ.	2017	2016
Հասույթ	22	5,818,547	3,736,264
Վաճառքի ինքնարժեք	22	(4,444,694)	(3,306,281)
Համախառն շահույթ		1,373,853	429,983
Այլ եկամուտներ	23	69,460	81,431
Իրացման ծախսեր		(296)	(90)
Վալյազական ծախսեր		(243,631)	(186,999)
Այլ ծախսեր	23	(123,011)	(101,307)
Գործառնական շահույթ		1,076,375	223,018
Ֆինանսական եկամուտներ	24	87,419	75,746
Ֆինանսական ծախսեր	24	(40,608)	(51,029)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ (վնաս)		(138)	824
Շահույթ մինչև հարկումը		1,123,048	248,559
Շահութահարկի գծով ծախս	25	(233,692)	(52,685)
Զուտ շահույթ		889,356	195,874
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք		889,356	195,874
-որից մայր կազմակերպության սեփականատերերին		889,356	195,874
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ			
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	26	43.49	9.58
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նուսրացված շահույթ	26	43.49	9.58

Գլխավոր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

(Handwritten signature)

Պարույր Հակոբյան

Մեղա Փարսյան

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարեյա համար

000 դրամ	Մանր	Կանոնա- դրական կապիտալ	Զբաղի- ված շահույթ	Պահուս- տային կապիտալ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015	14	51,130	3,769,665	60,580	3,881,375
Զուտ շահույթ		-	195,874	-	195,874
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-	-	-
Ընդամենը համապարփակ ֆինան- սական արդյունք՝ առանց հարկերի		-	195,874	-	195,874
Շահաբաժին		-	(80,000)	-	(80,000)
Ֆինանսական գործիքների սկզբնական չափումից վնաս		-	(41,354)	-	(41,354)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2016		51,130	3,844,185	60,580	3,955,895
Զուտ շահույթ		-	889,356	-	889,356
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-	-	-
Ընդամենը համապարփակ ֆինան- սական արդյունք՝ առանց հարկերի		-	889,356	-	889,356
Շահաբաժին		-	(153,390)	-	(153,390)
Ֆինանսական գործիքների սկզբնական չափումից վնաս		-	(74,177)	-	(74,177)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2017		51,130	4,505,974	60,580	4,617,684

Handwritten signature in blue ink.

Պարույր Հակոբյան

Սեդա Փարսյան

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն
2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարեյա համար

Միլիոն դրամ	Ծանոթ.	2017	2016
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
վաճառքներից		7,055,231	4,369,585
այլ գործունեությունից		(1,952)	1,291
նյութերի, ապրանքների ձեռք բերումից		(1,922,361)	(1,101,445)
աշխատանքների, ծառայությունների ձեռք բերումից		(1,337,801)	(1,153,890)
վճարումներ աշխատակիցներին և նրանց անունից		(990,387)	(757,966)
շահութահարկ		(73,060)	(24,860)
այլ հարկեր, պարտադիր վճարներ	18	(672,419)	(432,229)
այլ		(461,744)	(276,011)
Գործառնական գործունեությունից դրամական զուտ հոսքեր		1,595,507	624,475
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր			
հիմնական միջոցների վաճառքից		13,760	4,060
տրված փոխառությունների մարումից	9	178,352	53,821
հիմնական միջոցների ձեռքբերումից		(676,477)	(99,094)
փոխառությունների տրամադրումից	9	(440,264)	(74,076)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական զուտ հոսքեր		(924,629)	(115,289)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
վարկերի և փոխառությունների ստացումից	15	765,885	498,291
վարկերի և փոխառությունների մարումից	15	(774,309)	(890,062)
շահաբաժինների վճարումից	20	(218,431)	(33,883)
տոկոսների վճարումից	24	(26,708)	(40,230)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական զուտ հոսքեր		(253,563)	(465,884)
Ընդամենը դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		417,315	43,302
արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններ		(592)	(244)
Դրամական միջոցների մնացորդը առ 1 հունվարի		210,729	167,671
Դրամական միջոցների մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի		627,452	210,729

Գլխավոր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

(Handwritten signature)

Պարույր Հակոբյան

Սևդա Փարսյան

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ-ն (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնադրվել է 1969թ. որպես «Արփա ՍևանՇին» շինարարական կազմակերպություն: 1995թ.-ին վերակազմավորվել է որպես «Արփա-Սևան» ՓԲԸ, իսկ 1998թ.-ին՝ «Արփա-Սևան» ԲԲԸ:

Ընկերությունը ունի մեկ դուստր կազմակերպություն՝ «Արփա-Սևան նախագիծ» ՓԲԸ (100% բաժնեմաս), չունի ասոցիացված կազմակերպություններ և համատեղ վերահսկվող միավորներ: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ընդգրկում են Ընկերությունը և իր դուստր կազմակերպությունը (այսուհետ՝ Խումբ):

Խմբի գործունեության ելմանական տեսակները՝

- ջրանցքների և ոռոգման համակարգերի կառուցում և կապիտալ հիմնանորոգում,
- ստորգետնյա կառույցների շինարարություն,
- հորատման և պայթեցման աշխատանքներ:

Աշխատակիցների միջին ցուցակային թվաքանակը 2017թ. 526 անձ է, իսկ 2016թ.՝ 380:

Իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Վ.Վաղարշյան 20, որտեղ տեղակայված է վարչական գրասենյակը: Ավտոտրանսպորտային ծառայությունը և կենտրոնական պահեստը գտնվում են ք.Երևան, Արտաշիայան 105 և Արտաշիայան 106 հասցեներում: Շինարարական աշխատանքները հիմնականում իրականացվել են Վայոց Ձորի, Սյունիքի, Գեղարքունիքի, Կոտայքի և Տավուշի մարզերում:

Կառավարման բարձրագույն մարմինը բաժնետերերի ընդհանուր ժողովն է, որն ունի Խմբի կառավարման և գործունեության ցանկացած հարցի վերջնական լուծման իրավունք: Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից ընտրվել են դիտորդ խորհուրդ և վերստուգող հանձնաժողով: Խմբի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է գլխավոր տնօրենը:

Բաժնետերեր	Բաժնետոմսերի	Չայների տեսակարար
	քանակ	կշիռը (%)
Ընդամենը, այդ թվում	20,452	100
Հակոբ Հակոբյան	11,286	55.18
Կարինե Նավասարդյան	2,673	13.07

2. ՖՀՄՍ-ներին համապատասխանությունը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտներին (ՖՀՄՍ) համապատասխան:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթը

ՀՀ արժույթը ՀՀ դրամն է, որը Խմբի ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթն է:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ցույց է տրված հազար դրամներով՝ առանց ստորակետից հետո տասնորդական նիշի:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագիրը**4.1. Չափման հիմունքները**

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով: Սովորաբար սկզբնական արժեքը հիմնված է ակտիվի դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

4.2. Ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված են՝

ա) ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն՝ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Ընթացիկ և ոչ ընթացիկ ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են առանձին դասակարգմամբ:

բ) շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին մեկ համախմբված հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար: Խումբը ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում ճանաչված ծախսերի բաժանումը (վերլուծումը)՝ օգտագործելով դրանց գործառույթի վրա հիմնված դասակարգումը:

գ) սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար:

դ) դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն՝ տվյալ ժամանակաշրջանի համար: Գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի մասին տեղեկատվությունը ներկայացվում է՝ օգտագործելով ուղղակի մեթոդը: Վճարված տոկոսները դասակարգվում են որպես ֆինանսավորման, ստացված տոկոսներն ու շահաբաժինները՝ որպես ներդրումային գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքեր: Վճարված հարկերը դասակարգվում են որպես գործառնական գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքեր:

ե) ծանոթագրություններ, որոնք բաղկացած են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի համառոտ նկարագրից և այլ բացատրական տեղեկատվությունից:

Ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր գումարների՝ նախորդ ժամանակաշրջանի (նախորդ տարի) համադրելի տեղեկատվությունը: Երբ Խումբը իր ֆինանսական հաշվետվություններում փոփոխում է հոգվածների ներկայացումը կամ դասակարգումը, ապա վերադասակարգում է համադրելի գումարները, բացի այն դեպքերից, երբ վերադասակարգումն անիրագործելի է:

4.3. Համախմբման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակը

Ընկերությունը համախմբում է բոլոր դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք գործում են ինչպես ՀՀ-ում, այնպես էլ արտերկրում:

Դուստր է այն կազմակերպությունը, որը վերահսկվում է Ընկերության կողմից: Ընկերությունը վերահսկողություն ունի ներդրման օբյեկտի (դուստր կազմակերպության) նկատմամբ, երբ ներդրման օբյեկտում իր ներգրավվածության արդյունքում նա ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և ներդրման օբյեկտի նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն:

Համախմբման ընթացակարգերը

Խումբը պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ՝ միանման գործարքների և նույն հանգամանքներում տեղի ունեցող այլ դեպքերի համար օգտագործելով հաշվապահական հաշվառման միօրինակ քաղաքականություն:

Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է նրա նկատմամբ Ընկերության (մայր կազմակերպության) կողմից վերահսկողություն ձեռք բերելու ամսաթվից և դադարում է՝ ներդրման օբյեկտի նկատմամբ ներդրողի (մայր կազմակերպության) վերահսկողությունը կորցնելուն պես: Դուստր կազմակերպությունից եկամուտներն ու ծախսերը հիմնված են լրացում ակտիվների և պարտավորությունների՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ մայր կազմակերպության համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված արժեքների վրա:

Չվերահսկող բաժնեմասերը համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում են սեփական կապիտալում՝ մայր կազմակերպության սեփականատերերի սեփական կապիտալից առանձին:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս Ընկերության և դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները համախմբվում են տող առ տող՝ գումարելով ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի, եկամուտների և ծախսերի համապատասխան հոգվածները:

Որպեսզի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնեն ֆինանսական տեղեկատվություն խմբի, որպես մեկ կազմակերպության համար, կատարվում են հետևյալ քայլերը՝

- ա) համախմբվում են մայր կազմակերպության և դուստր կազմակերպությունների ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի, եկամուտների, ծախսերի և դրամական հոսքերի նմանատիպ հոդվածները.
- բ) հաշվանցվում է (բացառվում է) յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպությունում մայր կազմակերպության ներդրման հաշվեկշռային արժեքը և յուրաքանչյուր դուստր կազմակերպության սեփական կապիտալում մայր կազմակերպության բաժինը.
- գ) ամբողջությամբ բացառվում են ներխուժային ակտիվները և պարտավորությունները, սեփական կապիտալը, եկամուտը, ծախսերը և դրամական հոսքերը, որոնք վերաբերում են խմբում ընդգրկված կազմակերպությունների միջև գործարքներին (ներխուժային գործարքներից առաջացող շահույթը կամ վնասը, որը ճանաչվել է ակտիվներում, օրինակ, պաշարներում և հիմնական միջոցներում, բացառվում է ամբողջությամբ):

4.4. Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցի յուրաքանչյուր (հիմնական) բաղկացուցիչ (առանձնացնելի միավոր), որի սկզբնական արժեքը հիմնական միջոցի ամբողջ արժեքում էական է, կամ ունի տնտեսական օգուտների սպառման նշանակալիորեն տարբեր մոդել, կամ ունի նշանակալիորեն տարբեր օգտակար ծառայություն, հաշվառվում է որպես առանձին միավոր:

Հիմնական միջոցի միավորի սկզբնավորման արժեքը բաշխում է ըստ դրա հիմնական բաղադրիչների: Հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչները առանձնացնելուց հետո հիմնական միջոցի միավորի մնացած մասը ևս հաշվառվում է որպես հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչ (հիմնական միջոցի միավորի մնացորդային հիմնական բաղադրիչ): Որպես հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչ առանձին հաշվառվում է նաև հիմնական միջոցի միավորի անսարքությունների առկայության վերաբերյալ կանոնավոր լայնածավալ ստուգումների իրականացման ծախսումները (արժեքը), ինչպես նաև հիմնական միջոցի միավորի կանոնավոր լայնածավալ կապիտալ վերանորոգումների ծախսումները (արժեքը):

Հիմնական միջոցի միավորի հիմնական բաղադրիչները հիմնական միջոցի միավորի կազմում հաշվառվում են առանձին.

Չափումը ճանաչման պահին

Հիմնական միջոցի միավորը, որը կարող է ճանաչվել որպես ակտիվ, պետք է չափվի իր սկզբնական արժեքով, որը ճանաչման ամսաթվի դրությամբ անհապաղ վճարման գնի համարժեքն է: Երբ վճարումը վճարման նորմալ պայմաններով նախատեսված ժամկետից հետաձգվում է, անհապաղ վճարման գնի համարժեքի և ընդհանուր վճարումների տարբերությունը ճանաչվում է որպես տոկոսային ծախս՝ հետաձգված ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ եթե նշված տոկոսային ծախսումը կապիտալացվում է:

Սկզբնական արժեքի տարրերն են, մասնավորապես՝ գնման գինը, ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, ակտիվը համապատասխան վայր հասցնելու և դեկավարության նախանշած նպատակներով օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած ծախսում: Գործարկման և նման նախաարտադրական ծախսումները հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում չեն ներառվում: Սկզբնական արժեքը որոշելիս առևտրային զեղչերը և արտոնությունները հանվում են:

Չափումը ճանաչումից հետո

Հիմնական միջոցի միավորը՝ որպես ակտիվ ճանաչելուց հետո, հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները:

Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների բոլոր դասերի նկատմամբ կիրառվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայությունը որոշելիս հաշվի են առնվում հետևյալ գործոնները.

- ա) խմբի կողմից ակտիվի ենթադրվող օգտագործելիությունը,
 բ) ակնկալվող ֆիզիկական մաշվածությունը,
 գ) տեխնիկական հնացածությունը,
 դ) հիմնական միջոցի օգտագործման իրավական կամ նման այլ սահմանափակումներ:
 Խումբը հիմնական միջոցների նկատմամբ կիրառում է հետևյալ օգտակար ծառայությունն էլը.

Շենքեր	40-60 տարի
Կառուցվածքներ	20-40 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	5-10 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	6-11 տարի
Արտադրատնտեսական գույք, գործիքներ	5-7 տարի
Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկա	3 տարի
Այլ հիմնական միջոցներ	1-5 տարի

Հողամասը ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայություն, հետևաբար դրա համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ակտիվի մաշվածությունը սկսում է հաշվարկվել, երբ այն մատչելի է օգտագործման համար, այսինքն՝ երբ այն գտնվում է այնպիսի վայրում և վիճակում, որն անհրաժեշտ է՝ ղեկավարության նախնաձեռն նպատակով այն օգտագործելու համար: Ակտիվի մաշվածության հաշվարկումը դադարում է ակտիվի՝ ՖԶՄ 5-ի համաձայն որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու (կամ որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբում ներառվելու) և ակտիվն ապաճանաչելու ամսաթվերից ամենավաղով:

Հիմնական միջոցի մաշվածության գումարը իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար կիրառվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Հետագա ծախսումները

Հիմնական միջոցի միավորին վերաբերող հետագա ծախսումներն ավելացվում են դրա հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում են), եթե այդ ծախսումները բավարարում են ճանաչման չափանիշները: Մասնավորապես, հիմնական միջոցի միավորի վրա նախ մասի ավելացում, կամ հիմնական միջոցի միավորի մի մասի պարբերաբար փոխարինման ծախսումները ավելացվում է հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում է): Հիմնական միջոցների փոխարինվող մասերը ենթակա են ապաճանաչման: Ամենօրյա սպասարկման ծախսումները) չեն ավելացվում հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքին (չեն կապիտալացվում):

Ապաճանաչում

Հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ապաճանաչվի, երբ՝

- ա) այն օտարվում է, կամ
 բ) ապագա ոչ մի տնտեսական օգուտ չի ակնկալվում դրա օգտագործումից կամ օտարումից:

4.5. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հետազոտության փուլ

Հետազոտությունից (կամ ներքին նախագծի հետազոտության փուլից) առաջացող ոչ նյութական ակտիվները չեն ճանաչվում: Հետազոտության (կամ ներքին նախագծի հետազոտության փուլի) ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց տեղի ունենալու պահին:

Ներստեղծված գուղվիլը չպետք է ճանաչվի որպես ակտիվ:

Ներստեղծված մակնիշները, հրապարակումների անունները, հաճախորդների ցուցակները և ըստ էության նմանատիպ միավորները չպետք է ճանաչվեն որպես ոչ նյութական ակտիվներ:

Մշակման փուլ

Մշակումից (կամ ծրագրի մշակման փուլից) առաջացող ոչ նյութական ակտիվը ճանաչվում է այն և միայն այն դեպքում, երբ խումբը կարող է ցուցադրել ստորև բերվածն ամբողջությամբ՝

- ա) ոչ նյութական ակտիվը այնպիսի ավարտուն վիճակի հասցնելու տեխնիկական իրազորությունը, որ այն մատչելի լինի օգտագործման կամ վաճառքի համար,

բ) ոչ նյութական ակտիվը ավարտին հասցնելու և այն օգտագործելու կամ վաճառելու իր մտադրությունը,

գ) ոչ նյութական ակտիվը օգտագործելու կամ վաճառելու իր կարողությունը,

դ) այն, թե ինչպես է ոչ նյութական ակտիվն առաջացնելու հնարավոր ապագա տնտեսական օգուտներ: Ի թիվս այլոց, Խումբը պետք է ցուցադրի ոչ նյութական ակտիվի միջոցով ստեղծվող արդյունքի կամ հենց այդ ոչ նյութական ակտիվի համար շուկայի առկայությունը, կամ, եթե ակտիվը օգտագործվելու է Խմբի ներսում, ապա ոչ նյութական ակտիվի օգտակարությունը,

ե) մշակումն ավարտին հասցնելու և ոչ նյութական ակտիվն օգտագործելու կամ վաճառելու համար անհրաժեշտ համապատասխան տեխնիկական, ֆինանսական և այլ միջոցների առկայությունը,

զ) ոչ նյութական ակտիվին մշակման ընթացքում վերագրելի ծախսումները արժանահա վատուրեն չափելու իր կարողությունը:

Չափումը ճանաչման սրահին

Ոչ նյութական ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով:

Ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է՝

(ա) դրա գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերն ու գնման չփոխհատուցվող Խարկերը՝ առևտրային զեղչերը և արտոնությունները հանելուց հետո:

(բ) ակտիվն իր նպատակային օգտագործման վիճակին բերելու հետ կապված ցանկացած ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները:

Հետագա չափում

Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվը հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով (հաշվի առած հետագա ավելացվող ծախսումները)՝ հանած ցանկացած կուտակված ամորտիզացիա և ցանկացած կուտակված արժեզրկումից կորուստ:

Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան պետք է հաշվարկվի այն պահից, երբ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար՝ հետևյալ օգտակար ծառայությունից ելնելով.

- Համակարգչային ծրագիր 5 տարի
- Լիցենզիաներ Լիցենզիայի գործողության ժամկետ

Ոչ նյութական ակտիվի մնացորդային արժեքը գնահատվում է զրո, իսկ ամորտիզացիայի հաշվարկման կիրառվող մեթոդն է զծային մեթոդը:

4.6. Ակտիվների արժեզրկում

Սույն պարագրաֆի դրույթները վերաբերում են հիմնական միջոցներին, ոչ նյութական ակտիվներին:

Խումբը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատում է՝ առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել: Եթե առկա է որևէ այդպիսի հայտանիշ, ապա Խումբը գնահատում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Եթե առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի՝ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել, ապա փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է առանձին ակտիվի կամ արժեքի հնարավոր չէ գնահատել առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը, Խումբը որոշում է այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը (ակտիվի դրամաստեղծ միավոր):

Արժեզրկումից կորուստ

Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև դրա փոխհատուցվող գումարը այն և միայն այն դեպքում, եթե ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է, քան դրա հաշվեկշռային արժեքը: Այդ նվազումն իրենից ներկայացնում է արժեզրկումից կորուստ:

Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված գումարով: Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից ցանկացած կորուստ դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո ապագա ժամանակաշրջանների համար ակտիվի գծով մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվեգրումը ճշգրտվում է՝ ակտիվի վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և մնացորդային արժեքի (եթե այդպիսին գոյություն ունի) տարբերությունը նրա մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու նպատակով:

Արժեզրկումից կորստի հակադարձում

Արժեզրկումից կորստի հակադարձմանը վերագրելի ակտիվի ավելացած հաշվեկշռային արժեքը չպետք է գերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինեք (առանց համապատասխան ամորտիզացիայի կամ մաշվածության), եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինեք:

Ակտիվի, բացառությամբ գույվիլի, գծով արժեզրկումից կորստի հակադարձումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ երբ ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով: Վերականգնողական օկուպիի արժեզրկումից կորստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Արժեզրկումից կորստի հակադարձումը ճանաչելուց հետո ապագա ժամանակաշրջանների համար ակտիվի գծով մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվեգրումը ճշգրտվում է՝ ակտիվի վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և մնացորդային արժեքի (եթե այդպիսին գոյություն ունի) տարբերությունը նրա մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու նպատակով:

4.7. Պաշարներ

Ակզբնական չափում

Ակզբնական ճանաչման պահին պաշարները չափվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով):

Պաշարների ինքնարժեքը ներառում է ձեռք բերման ծախսումները, արտադրանքի վերամշակման բոլոր ծախսումները և պաշարները ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները:

Պաշարների ձեռքբերման ծախսումները ներառում են ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը և հարկերը (բացառությամբ նրանց, որոնք հարկային մարմինների կողմից ենթակա են Խմբին ետ վերադարձման), ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնման-բեռնաթափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են ապրանքների, նյութերի և ծառայությունների ձեռքբերման հետ: Ձեռքբերման ծախսումները որոշելիս առևտրային գեղջերը, գների իջեցումները և նմանատիպ այլ ճշգրտումները հանվում են:

Պաշարների վերամշակման ծախսումները ներառում են արտադրանքի վերամշակման հետ ուղղակիորեն կապված ծախսումները, ինչպիսիք են աշխատուժի գծով ուղղակի ծախսումները: Այն ներառում է նաև պատրաստի արտադրանքի վրա պարբերաբար բաշխվող հաստատուն և փոփոխուն արտադրական վերադիր ծախսումները, որոնք կյուուրվում են նյութերը ոլլուրուուոի տրուալլանք դարձնելու (վերամշակելու) ընթացքում:

Հաստատուն արտադրական վերադիր ծախսումները վերամշակման ծախսումների վրա բաշխվում են՝ ելնելով արտադրական հզորությունների նորմալ մակարդակից: Յուրաքանչյուր միավոր արտադրանքի վրա բաշխվող հաստատուն արտադրական վերադիր ծախսումների գումարը չի ավելանում ցածր արտադրողականության կամ արտադրության պարապուրդի հետևանքով: Զբաղված վերադիր ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակաշրջանում: Արտադրության ծավալների անսովոր բարձր լինելու ժամանակաշրջաններում յուրաքանչյուր միավոր արտադրանքի վրա բաշխվող հաստատուն արտադրական վերադիր ծախսումների գումարը նվազեցվում է այնպես, որ պաշարները չչափվեն ինքնարժեքից բարձր:

Փոփոխուն արտադրական վերադիր ծախսումները յուրաքանչյուր միավոր արտադրանքի վրա բաշխվում են արտադրական հզորությունների փաստացի օգտագործման հիման վրա:

Պաշարների ինքնարժեքի մեջ այլ ծախսումները ներառվում են միայն այն չափով, որ չափով դրանք կատարվել են՝ պաշարները ներկա գտնվելու վայր և պատշաճ վիճակի բերելու համար:

Պաշարների ինքնարժեքի մեջ չներառվող և դրանց կատարման ժամանակաշրջանում ծախս ճանաչվող ծախսումների օրինակներ են՝

ա) գերնորմատիվային ծախսումները՝ կապված նյութերի, աշխատուժի և արտադրական այլ ծախսումների գերաժախսի հետ:

բ) պահպանման ծախսումները, բացառությամբ եթե դրանք անհրաժեշտ են արտադրության գործընթացում՝ նախքան հաջորդ արտադրական փուլին անցնելը:

գ) վարչական վերադիր ծախսումները, որոնք կապված չեն պաշարները ներկա գտնվելու վայր հասցնելու կամ պատշաճ վիճակի բերելու հետ:

դ) վաճառքի ծախսումները:

Երբ պաշարները ձեռք են բերվում հետաձգված մարման ժամկետով, ապա վճարման նորմալ պայմաններում ձեռքբերման գնի և վճարված գումարի տարբերությունը, ճանաչվում է որպես տրևոսային ծախս ֆինանսավորման ամբողջ ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Պաշարների ինքնարժեքում փոխառության ծախսումների՝ կապիտալացման մոտեցումները ներկայացված են համապատասխան բաժնում:

Ինքնարժեքի չափման մեխանիզմները

Պաշարների ինքնարժեքի չափման մեխանիզմները՝ ստանդարտ ծախսումների մեթոդը կամ մանրածախ մեթոդը, կարող են օգտագործվել նպատակահարմարությունից ելնելով, եթե արդյունքները մոտավորապես հավասար են ինքնարժեքին:

Ստանդարտ ծախսումները հաշվի են առնում հումքի և նյութերի, աշխատուժի, ուրդյունությունների և հզորության նորմալ մակարդակը: Դրանք պարբերաբար վերլուծվում են և, անհրաժեշտության դեպքում, վերանայվում են՝ արդի պայմաններից ելնելով:

Ինքնարժեքի բանաձևեր

Փոխադարձ փոխարկելի չհանդիսացող պաշարների, ինչպես նաև հատուկ նախագծերի համար նախատեսված ու արտադրված ապրանքների կամ ծառայությունների միավորի ինքնարժեքը հաշվարկվում է կոնկրետ արտադրանքի ինքնարժեքի որոշման ճանապարհով:

Փոխադարձ փոխարկելի հանդիսացող պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «Առաջին մուտք՝ առաջին ելք» (ՖԻՖՈ) բանաձևով:

Հետագա չափում

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գույտ արժեքից նվազագույնով:

Պաշարների ինքնարժեքը իջեցվում է մինչև իրացման գույտ արժեքի մակարդակ՝ ըստ տեսակների հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ:

Պաշարների ինքնարժեքի ցանկացած իջեցման գումար՝ մինչև իրացման գույտ արժեք, և պաշարների բոլոր կորուստները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ կատարվել է ինքնարժեքի իջեցումը կամ առաջացել է կորուստը:

Պաշարների ցանկացած իջեցման գումարի ցանկացած վերականգնման գումար, որը առաջացել է իրացման գույտ արժեքի աճից, ճանաչվում են որպես պաշարների՝ ծախս ճանաչված գումարի նվազեցում այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ տեղի է ունեցել վերականգնումը:

Ոչ իրացվելի պաշարները դուրս են գրվում իրենց հաշվեկշռային արժեքով: Ոչ իրացվելի են այն պաշարները, որոնք չեն իրացվել կամ օգտագործվել հաշվեկշռում հաշվառելուց 12 ամսվա ընթացքում և որոնք հավանական է, որ որևէ այլ ձևով չեն օգտագործվի՝ կապված դրանց բարոյական հնացման, որակի վատացման և այլ պատճառներով:

4.8. Ֆինանսական ակտիվներ

Ճանաչում

Խումբը ֆինանսական ակտիվը ճանաչում է, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ապաճանաչում

Խումբը ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչում է, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ այն փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը և սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

Ղախկարգում

Ֆինանսական ակտիվների կատեգորիաներն են՝

- ֆինանսական ակտիվ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը վերագրվում են «Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր» խմբին:

Դեբիտորական պարտքերը չափվում են սկզբնական արժեքով (սկզբնական հաշվում նշված գումարով), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գեղչման ազդեցությունը զգալի է: Այս դեպքում դեբիտորական պարտքը չափվում է գեղչված արժեքով:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ խումբը գնահատում է, թե արդյոք սույն է հայտանիշ, որը ցույց է տալիս, որ իր առանձին դեբիտորական պարտքը կամ դեբիտորական պարտքերի խումբը (պորտֆելը) կարող է արժեզրկված լինել:

Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հայտանիշները ներառում են՝

- ա) դեբիտորական պարտքերի հավաքագրման նախկին փորձի վերլուծությունը, որը ցույց է տալիս, որ դեբիտորական պարտքերի անվանական գումարը չի հավաքագրվելու,
- բ) պարտապանի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- բ) պայմանագրի փաստացի խախտումը, օրինակ, գումարների չվճարումը կամ վճարման ուշացումը,
- գ) պարտապանին նրա ֆինանսական դժվարությունների հետ կապված արտոնյալ պայմանների տրամադրումը.

դ) նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանում այդ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորստի ճանաչումը:

Կույստի գումարն իրենից ներկայացնում է դեբիտորական պարտքերի անվանական գումարի և դրանց մարման գնահատված գումարի գեղչված արժեքի միջև տարբերությունը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Դեբիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքի նվազեցման համար օգտագործվում է պահուստի հաշիվ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստը նվազում է, և այդ նվազումն օբյեկտիվորեն կարելի է կապել արժեքի իջեցումից հետո տեղի ունեցած դեպքի հետ (օրինակ՝ դեբիտորական պարտքերի հավաքագրման կամ պարտապանի վճարունակության բարելավում), ապա դեբիտորական պարտքերի արժեքի իջեցումը հակադարձվում է: Հակադարձումը չպետք է հանգեցնի դեբիտորական պարտքերի այնպիսի հաշվեկշռային արժեքի, որը կգերազանցեր այն արժեքը, որը կլիներ, եթե այդ դեբիտորական պարտքերի իջեցման հակադարձման ամսաթվի դրությամբ արժեզրկումը ճանաչված չլիներ: Հակադարձումը ևս ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Դեբիտորական պարտքը դուրս է գրվում հաշվեկշռից այն և միայն այն դեպքում, երբ խումբը կորցնում է վերահսկողությունը պայմանագրային իրավունքների նկատմամբ, որոնք կազմում են այդ ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը): Խումբը կորցնում է այդ վերահսկողությունը, եթե այն իրացնում է պայմանագրով սահմանված օգուտները, նկատմամբ իրավունքները, իրավունքների ուժի մեջ լինելու ժամկետը (հայցային վաղեմության ժամկետը) լրանում է կամ խումբը հրաժարվում է այդ իրավունքներից:

Տրված փոխառությունների չափում

Տրված փոխառությունները վերագրվում են «Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր» խմբին:

Տրված փոխառությունը սկզբնապես չափվում է իր իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի ձեռքբերմանը:

Սկզբնական ճանաչման պահին անտոկոս և ցածր տոկոսադրույքով տրված ժամկետային փոխառության գեղչումից (իրական արժեքով չափումից) առաջացած գուտ արդյունքը (վնասը) ճանաչվում է

- սեփական կապիտալում, եթե ֆինանսական ակտիվը բաժնետերերի ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունների գծով է, և
- շահույթում կամ վնասում, եթե ֆինանսական ակտիվը այլ կողմերի գծով է:

Ջեդջումը կատարվում է շուկայական տոկոսադրույքներով:

Ֆիքսված մարման ժամկետով տրված փոխառությունների հետագա չափումը կատարվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Մնացած այլ տրված փոխառությունները չափվում են սկզբնական արժեքով:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները դրամարկղում դրամական միջոցներն են և ցպահանջ ավանդները:

Դրամական միջոցների համարժեքները պահվում են կարճաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այլ ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Որպեսզի ներդրումները որակվեն որպես դրամական միջոցների համարժեքներ, դրանք պետք է լինեն ազատ փոխարկելի՝ նախապես հայտնի դրամական գումարներով, և դրանց արժեքի փոփոխման ռիսկը պետք է լինի ոչ նշանակալի: Հետևաբար, ներդրումները սովորաբար դասվում են դրամական միջոցների համարժեքների շարքին միայն այն դեպքում, եթե դրանք ունեն մարման կարճ ժամկետ, օրինակ՝ ձեռքբերման օրվանից երեք ամիս, կամ ավելի քիչ: Բանկային օվերդրաֆտները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, կազմում են Խմբի դրամական միջոցների կառավարման բաղկացուցիչ մասը և, որպես բաղադրիչ, դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներառվում են դրամական միջոցներում և դրամական միջոցների համարժեքներում, իսկ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ պարտավորություններում:

4.9. Բաժնային գործիքներ

Որպես պարտավորություն կամ սեփական կապիտալ դասակարգումը Խմբի կողմից թողարկված պարտքային և բաժնային գործիքները դասակարգվում են կա՛մ որպես ֆինանսական պարտավորություններ, կա՛մ էլ որպես սեփական կապիտալ՝ պայմանագրային համաձայնության բովանդակությանը և ֆինանսական պարտավորության ու բաժնային գործիքի սահմանումներին համապատասխան:

Բաժնային գործիքը պայմանագիր է, որը հավաստում է կազմակերպության՝ բոլոր պարտավորությունները հանելուց հետո մնացած ակտիվների բաժնի նկատմամբ իրավունք: Խմբի կողմից թողարկված բաժնային գործիքները ճանաչվում են ստացված մուտքերի հիման վրա՝ հանած թողարկմանը ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները:

Խմբի սեփական բաժնային գործիքների հետգնումը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում՝ որպես վերջինիս նվազեցում: Խմբի սեփական բաժնային գործիքների գնման, վաճառքի, թողարկման կամ մարման գծով շահույթում կամ վնասում որևէ օգուտ կամ կորուստ չի ճանաչվում:

4.10. Ֆինանսական պարտավորություններ

Ճանաչում

Խումբը ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչում է, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ապաճանաչում

Խումբը ֆինանսական պարտավորությունը (կամ ֆինանսական պարտավորության մի մասը) ապաճանաչում է, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված կամ վճարվելիք հատուցման միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Գոյություն ունեցող փոխառուի և փոխատուի միջև նշանակալիորեն տարբերվող պայմաններով պարտքային գործիքների փոխանակությունը հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում: Նմանապես, գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորության կամ դրա մի մասի պայմանների նշանակալի վերափոխումը

(անկախ այն բանից, արդյոք այն վերագրելի է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններին) հաշվառվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում:

Դասակարգում

Ֆինանսական պարտավորության կատեգորիաներն են՝

- ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- այլ ֆինանսական պարտավորություններ:

Առևտրական կրեդիտորական պարտքերի չափում

Առևտրական կրեդիտորական պարտքերը վերագրվում են «Այլ ֆինանսական պարտավորություններ» խմբին:

Սկզբնական ճանաչման պահին կրեդիտորական պարտքը չափվում է սկզբնական արժեքով (սկզբնական հաշվում նշված գումարով), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գեղչման ազդեցությունը զգալի է: Այս դեպքում կրեդիտորական պարտքը չափվում է գեղչված արժեքով:

Կրեդիտորական պարտքը դուրս է գրվում հաշվեկշիռից այն և միայն այն դեպքում, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրով սահմանված պարտականությունը կատարվել է, չեղյալ է համարվել կամ լրացել է դրա ուժի մեջ լինելու ժամկետը (հայցային վաղեմության ժամկետը):

Ստացված վարկերի և փոխառությունների չափում

Ստացված վարկերը և փոխառությունները վերագրվում են «Այլ ֆինանսական պարտավորություններ» խմբին:

Ստացված վարկը և փոխառությունը սկզբնապես չափվում է իր իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը:

Սկզբնական ճանաչման պահին անտոկոս և ցածր տոկոսադրույքով ստացված ժամկետային փոխառության գեղչումից (իրական արժեքով չափումից) առաջացած գուտ արդյունքը (օգուտը) ճանաչվում է:

- որպես սեփական կապիտալի այլ տարր, եթե ֆինանսական պարտավորությունը բաժնետերերի ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունների գծով է, և
- շահույթում կամ վնասում, եթե ֆինանսական պարտավորությունը այլ կողմերի գծով է:

Սկզբնական չափումից հետո ստացված վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11. Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Երբ ուշիսասակյցը Լաշվկոու. Ժամանակաշրջանի ընթացքում Խմբի մասնուցել է ծառայություն, Խումբը, աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղչված գումարը, որոնք ակնկալվում է վճարվել ալլ ծառայության դիմաց, ճանաչում է՝

ա) որպես պարտավորություն՝ արդեն վճարված գումարները հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղչված գումարը, Խումբը ճանաչում է այդ տարբերությունը որպես ակտիվ՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի, օրինակ, ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի, և

բ) որպես ծախս, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ՖՀՄՄ-ներով պահանջվում կամ թույլատրվում է հատուցումների գումարը ներառել մեկ այլ ակտիվի արժեքի մեջ (օրինակ, պաշարների, հիմնական միջոցների դեպքում):

Խումբը փոխհատուցելի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների հատուցումների ակնկալվող ծախսումները ճանաչում է՝

ա) կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների դեպքում (օրինակ՝ տարեկան արձակուրդը)՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքները ապագա փոխհատուցելի բացակայությունների նկատմամբ, և

բ) չկուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների դեպքում (օրինակ՝ ժամանակավոր անաշխատունակությունը)* այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Խումբը կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով ակնկալվող ծախսումները չափում է որպես լրացուցիչ գումար, որը Խումբը ակնկալում է վճարել որպես հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կուտակված չօգտագործված իրավունքների արդյունք: Ընդ որում այդ հաշվարկներում ներառվում է նաև պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների մասը:

4.12. Գործառնական վարձակալություն

Գործառնական վարձակալության տրված (ստացված) ակտիվները ճանաչվում են վարձատուի հաշվեկշռում:

Գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են որպես եկամուտ կամ ծախս (ծախսում) գծային հիմունքով, եթե մեկ այլ սխտեմատիկ հիմունք ավելի լավ չի ներկայացնում ակտիվի օգտագործումից օգուտների ստացման ժամանակաշրջանի գրաֆիկը:

4.13. Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ

Ճանաչում

Պահուստը ճանաչվում է, երբ՝

ա) Խումբն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական)* որպես անցյալ դեպքերի արդյունք.

բ) հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք. և

գ) պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Պայմանական պարտավորությունը և պայմանական ակտիվը չեն ճանաչվում:

Չափում

Որպես պահուստ ճանաչված գումարը իրենից ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներկա պարտականությունը մարելու համար պահանջվող ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը իրենից ներկայացնում է այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար:

Զեղչման դրույքը (կամ դրույքները) պետք է լինի այն դրույքը (կամ դրույքները)* առանց հաշվի առնելու հարկման ազդեցությունը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերի ընթացիկ շուկայական գնահատումները: Զեղչման դրույքը չպետք է արտացոլի այն ռիսկերը, որոնց գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գնահատումներն արդեն ճշգրտվել են:

Պահուստը պետք է օգտագործվի միայն այն ծախսումների դիմաց, որոնց գծով այդ պահուստը սկզբնապես ճանաչվել էր:

4.14. Հասույթ

Չափում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով:

Սովորաբար հատուցումը ունի դրամական միջոցների կամ դրամական միջոցների համարժեքի տեսք, իսկ հասույթը՝ ստացված կամ ստացվելիք դրամական միջոցների կամ դրանց համարժեքների գումարն է:

Երբ պայմանավորվածության արդյունքում գործարքը վերածվում է ֆինանսականի, հատուցման իրական արժեքը որոշվում է բոլոր ապագա վճարումների զեղչման հիման վրա՝ կիրառելով պայմանական տոկոսադրույքը: Պայմանական տոկոսադրույքն ավելի հստակ որոշվում է՝

ա) նման վարկունակություն ունեցող թողարկողի նմանատիպ ֆինանսական գործիքի համար գերակշռող դրույքաչափով, կամ՝

բ) տոկոսադրույքով, որը գեղչում է ֆինանսական գործիքի անվանական գումարը՝ այն հա սցնելով ապրանքների կամ ծառայությունների ընթացիկ վաճառքի գնին:

Իրական արժեքի և հատուցման անվանական գումարի տարբերությունը ճանաչվում է տոկոսային հասույթ:

Ապրանքների վաճառք

Ապրանքների վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է, երբ բավարարված են հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) Խումբը գնորդին է փոխանցում ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը:

բ) Խումբը չի պահպանում ո՛չ կառավարման շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, և ո՛չ էլ վաճառված ապրանքների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկում:

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը:

դ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Խումբ:

ե) գործարքի հետ կապված կատարված կամ կատարվելիք ծախսումները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Սովորաբար սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների փոխանցումը գնորդին համընկնում է սեփականության իրավունքի կամ տիրապետման իրավունքի փոխանցման հետ:

Երբ ապրանքները վաճառվում են, դրանց հաշվեկշռային արժեքը պետք է ճանաչվի որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ ճանաչվում է դրանց հետ կապված հասույթը:

Ծառայությունների մատուցում

Երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, գործարքից հասույթը ճանաչվում է՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանի հիման վրա: Գործարքի արդյունքը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել, եթե բավարարվեն հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը:

բ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Խումբ:

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը:

դ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և՛ գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Տոկոսներ

Տոկոսները ճանաչվում են, երբ՝

ա) Լավանական է, այս գույծարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Խումբ:

բ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթների գումարը:

Տոկոսը ճանաչվում է՝ կլիրառելով արդյունավետ տոկոսի մեթոդը:

4.15. Կառուցման պայմանագրեր

Պայմանագրի հասույթը ներառում է՝

ա) պայմանագրով համաձայնեցված հասույթի նախնական գումարը:

բ) պայմանագրային աշխատանքներում փոփոխությունները, վնասապահանջները և խրախուսիչ վճարումները՝

i) այնքանով, որքանով հավանական է, որ դրանք կհանգեցնեն հասույթի:

ii) դրանք հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Պայմանագրի ծախսումները ներառում են՝

ա) այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերաբերում են կոնկրետ պայմանագրին:

բ) այն ծախսումները, որոնք վերագրվում են ընդհանուր պայմանագրի գործունեությանը և կարող են վերագրվել տվյալ պայմանագրին.

գ) այլ ծախսումներ, որոնք, պայմանագրի պայմանների համաձայն, հատուկ գանձվում են սլավիրատուից:

Կոնկրետ պայմանագրին ուղղակիորեն վերաբերող ծախսումներն ընդգրկում են՝

ա) տեղամասերում աշխատողների աշխատանքային ծախսումները, ներառյալ տեղամասերում վերահսկողությունը.

բ) կառուցման աշխատանքների համար օգտագործվող նյութերի ծախսումները.

գ) պայմանագրի կատարման նպատակով օգտագործվող հիմնական միջոցների մաշվածությունը.

դ) հիմնական միջոցները և նյութերը կառուցման տեղամաս և տեղամասից տեղափոխելու ծախսումները.

ե) հիմնական միջոցների վարձակալության ծախսումները,

զ) նախագծման և տեխնիկական օժանդակության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են տվյալ պայմանագրին.

է) թերությունների վերացման և երաշխիքային աշխատանքների կատարման համար գնահատված ծախսումները, ներառյալ սպասվող երաշխիքային ծախսումները.

ը) երրորդ կողմերի վնասապահանջները:

Այն ծախսումները, որոնք վերագրվում են ընդհանուր պայմանագրի գործունեությանը և կարող են վերագրվել կոնկրետ պայմանագրին, ընդգրկում են՝

ա) ապահովագրական վճարները.

բ) նախագծի և տեխնիկական օժանդակության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված չեն կոնկրետ պայմանագրին.

գ) կառուցման վերադիր այլ ծախսումներ:

Այսպիսի ծախսումները բաշխվում են պարբերական և խելամիտ մեթոդներով և հետևողականորեն կիրառվում են բոլոր այն ծախսումների նկատմամբ, որոնք կրում են համանման բնութագրեր: Բաշխումը հիմնված է կառուցման աշխատանքների նորմալ մակարդակի վրա: Կառուցման վերադիր այլ ծախսումներն ընդգրկում են այնպիսի ծախսումներ, ինչպիսիք են կառուցող անձնակազմի աշխատավարձի գծով տվյալների պատրաստման և մշակման ծախսումները: Ծախսումները, որոնք վերագրվում են ընդհանուր պայմանագրի գործունեությանը և կարող են բաշխվել կոնկրետ պայմանագրերին, ընդգրկում են նաև փոխառության ծախսումները:

Ծախսումները, որոնք պայմանագրի պայմանների համաձայն հատուկ գանձվում են պատվիրատուից, կարող են ներառել որոշ ընդհանուր վարչական ծախսումներ, ինչպես նաև մշակման ծախսումներ, որոնց փոխհատուցումը կարգավորվում է պայմանագրի պայմաններով:

Ծախսումները, որոնք չեն կարող վերագրվել պայմանագրի գործունեությանը կամ չեն կարող վերագրվել պայմանագրին, չեն ներառվում կառուցման պայմանագրի ծախսումների մեջ: Այսպիսի ծախսումներն ընդգրկում են՝

ա) ընդհանուր վարչական ծախսումները, որոնց փոխհատուցումը պայմանագրով հստակորեն չէ:

բ) վաճառքի ծախսումները.

գ) հետազոտության և մշակման ծախսումները, որոնց փոխհատուցումը պայմանագրով նախատեսված չէ.

դ) տվյալ պայմանագրի կատարման ընթացքում չօգտագործված հիմնական միջոցների մաշվածությունը:

Պայմանագրի ծախսումներն ընդգրկում են այն ծախսումները, որոնք վերագրելի են տվյալ պայմանագրի կնքման վերաբերյալ համաձայնություն ստանալու ամսաթվից մինչև պայմանագրի վերջնական ավարտն ընկած ժամանակաշրջանին: Այնուամենայնիվ, ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են տվյալ պայմանագրի հետ և առաջացել են մինչև պայմանագրի կնքման համաձայնություն ստանալը, ևս ներառվում են պայմանագրի ծախսումների մեջ, եթե դրանք հնարավոր է առանձնացնել և արժանահավատորեն չափել, և հավանական է, որ տվյալ պայմանագիրը կկնքվի: Երբ պայմանագրի

կնքման համաձայնություն ստանալու հետ կապված ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս դրանց առաջացման ժամանակաշրջանում, դրանք չեն ներառվում պայմանագրի ծախսումների մեջ, եթե պայմանագիրը կնքվում է հետագա ժամանակաշրջանում:

Երբ կառուցման պայմանագրի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, պայմանագրի հասույթը և ծախսումները, որոնք կապված են կառուցման պայմանագրի հետ, համապատասխանաբար ճանաչվում են որպես հասույթ և որպես ծախս՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պայմանագրային աշխատանքների ավարտվածության աստիճանի հիման վրա: Կառուցման պայմանագրի ակնկալվող վնասը ճանաչվում է որպես ծախս անմիջապես:

Հաստատագրված գնով պայմանագրի դեպքում կառուցման պայմանագրի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, երբ բավարարվեն ստորև բերված բոլոր պայմանները՝

ա) պայմանագրի ընդհանուր հասույթը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

բ) հավանական է, որ պայմանագրի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Խումբ:

գ) հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ հնարավոր է արժանահավատորեն չափել և՛ պայմանագրի ավարտման համար անհրաժեշտ ծախսումները, և՛ պայմանագրի ավարտվածության աստիճանը:

դ) հնարավոր է հստակորեն որոշել և արժանահավատորեն չափել պայմանագրին վերագրվող ծախսումներն այնպես, որ հնարավոր լինի փաստացի կատարված պայմանագրի ծախսումները համեմատել նախորդ գնահատումների հետ:

Ծախսում գումարած պայմանագրի դեպքում կառուցման պայմանագրի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, երբ բավարարվեն ստորև բերված բոլոր պայմանները՝

ա) հավանական է, որ պայմանագրի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Խումբ:

բ) տվյալ պայմանագրին վերագրվող ծախսումները՝ անկախ այն հանգամանքից՝ դրանք փոխհատուցվող են, թե ոչ, հնարավոր է հստակորեն որոշել և արժանահավատորեն չափել:

Երբ կառուցման պայմանագրի արդյունքները հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել՝

ա) հասույթը պետք է ճանաչվի միայն պայմանագրի փաստացի այն ծախսումների չափով, որոնք հավանական է, որ կփոխհատուցվեն:

բ) պայմանագրի ծախսումները պետք է ճանաչվեն որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում կատարվել են:

Երբ հավանական է, որ պայմանագրի ծախսումների հանրագումարը կգերազանցի պայմանագրի հասույթի հանրագումարին, ակնկալվող վնասը ճանաչվում է որպես ծախս անմիջապես:

Պայմանագրի աշխատանքների ավարտվածության աստիճանը որոշվում է պայմանագրի աշխատանքների ֆիզիկական ավարտվածության աստիճանից ելնելով:

Ավարտվածության տոկոսի մեթոդը կիրառվում է կուտակային հիմունքով՝ յուրաքանչյուր հաշվառման ժամանակաշրջանում պայմանագրի հասույթի և ծախսումների ընթացիկ գնահատումների նկատմամբ:

4.16. Փոխառության ծախսումներ

Ճանաչում

Փոխառության ծախսումները, այսինքն անմիջականորեն կապված են որակավորվող ակտիվի ձևաք բերման, կառուցման կամ արտադրության հետ, կապիտալացվում են որպես տվյալ ակտիվին վերագրվող ծախսումների (ինքնարժեքի) մի մաս: Մնացած այլ դեպքերում փոխառության ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում կատարվում (հաշվեգրվում) են:

Կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումներ

Այնքանով, որքանով Խումբը միջոցները բացառապես փոխ է առնում որակավորվող ակտիվ ձեռք բերելու նպատակով, փոխառության ծախսումների գումարը, որը ենթակա է այդ ակտիվի վրա կապիտալացման, Խումբը որոշում է որպես փոխառության փաստացի ծախսումներ, որոնք առաջանում են այդ փոխառությունից տվյալ ժամանակաշրջանում՝ հանած այդ փոխառու միջոցների ժամանակավոր ներդրումից ստացվող ցանկացած եկամուտ:

Այնքանով, որքանով Խումբը միջոցները փոխ է առնում ընդհանուր նպատակներով և օգտագործում է որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման (կառուցման, արտադրության) նպատակով, Խումբը կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումների գումարը որոշում է՝ այդ ակտիվի գծով ծախքերի նկատմամբ կիրառելով կապիտալացման դրույքը: Կապիտալացման դրույքը տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում Խմբի չմարված փոխառություններին վերաբերող փոխառության ծախսումների միջին կշռված մեծությունն է, բացառությամբ այն փոխառությունների, որոնք բացառապես կատարվել են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման (կառուցման, արտադրության) նպատակով: Մի ժամանակաշրջանում կապիտալացված փոխառության ծախսումների գումարը չպետք է գերազանցի այդ ժամանակաշրջանում կատարված փոխառության ծախսումներին:

Կապիտալացման մեկնարկը

Խումբը սկսում է փոխառության ծախսումների կապիտալացումը՝ որպես որակավորվող ակտիվի արժեքի մաս, մեկնարկի ամսաթվին: Կապիտալացման համար մեկնարկի ամսաթիվը այն ամսաթիվն է, երբ Խումբը առաջին անգամ բավարարում է հետևյալ բոլոր պայմանները՝

- ա) ակտիվի համար կատարում է ծախքեր.
- բ) կատարում է փոխառության ծախսումներ. և
- գ) ձեռնարկում է այն աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են՝ ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար:

Կապիտալացման դադարեցումը

Խումբը դադարեցնում է փոխառության ծախսումների կապիտալացումը, երբ որակավորվող ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար անհրաժեշտ աշխատանքներն ըստ էության կատարված են:

Երբ Խումբը որակավորվող ակտիվի կառուցումն ավարտում է մաս-մաս, և յուրաքանչյուր մաս պատրաստ է օգտագործման, երբ այլ մասերում կառուցումը դեռևս շարունակվում է, փոխառության ծախսումների կապիտալացումը այդ մասի համար դադարեցնում է, երբ այդ մասն իր նախատեսված օգտագործման կամ վաճառքի նպատակով պատրաստելու համար անհրաժեշտ բոլոր աշխատանքներն ըստ էության ավարտված են:

4.17. Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ

Ֆունկցիոնալ արժույթ

Ֆունկցիոնալ արժույթը որոշելիս Խումբը հաշվի է առնում ստորև նշված գործոնները՝

ա) արժույթ՝

-որը հիմնականում ազդում է ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գների վրա (հաճախ այն արժույթը, որով իր ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գները սահմանվում և հաշվարկները կատարվում են). և

-այն երկրի արժույթը, որի մրցակցային գործոններն ու կանոններն են հիմնականում որոշում իր ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի գները.

բ) արժույթ, որը հիմնականում ազդում է ապրանքների մատակարարման կամ ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ աշխատուժի, նյութական և այլ ծախսումների վրա (նշվածը հաճախ այն արժույթն է, որով նման ծախսումները սահմանվում և կատարվում են):

Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ պլամա 1.

Սկզբնական ճանաչում

Արտարժույթով գործառնությունը սկզբնապես համապատասխանում է ֆունկցիոնալ արժույթով՝ արտարժույթի գումարի նկատմամբ կիրառելով ֆունկցիոնալ արժույթի և արտարժույթի միջև գործառնության ամսաթվի դրությամբ սփռված փոխանակման փոխարժեքը:

Որպես սփռված փոխանակման փոխարժեք ընդունվում է արժույթային շուկայում ձևավորված արտարժույթների միջին փոխարժեքը՝

	31.12.2017	31.12.2016
	ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ
1 ԱՄՆ դոլար	484.10	483.94
1 Եվրո	580.10	512.20
1 Ռուբլի	8.40	7.88

Հաջորդող հաշվետու ժամանակաշրջանների վերջի դրությամբ տեղեկատվության ներկայացում
Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին՝

ա) արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով փակման փոխարժեքը.

բ) սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում (ներկայացվում) են գործառնության ամսաթվի փոխանակման փոխարժեքով և

գ) յուրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում (ներկայացվում) են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխանակման փոխարժեքով:

Փոխարժեքային տարբերությունների ճանաչումը

Փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք առաջանում են դրամային հոդվածների մարման արդյունքում, կամ երբ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են մի փոխարժեքով, որը տարբերվում է տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում դրանց սկզբնապես ճանաչման կամ նախորդ ֆինանսական հաշվետվություններում վերահաշվարկման փոխարժեքից, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք առաջացել են, բացառությամբ՝

- Դրամային հոդվածի հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք կազմում են արտերկրյա ստորաբաժանումում հաշվետու կազմակերպության կատարած գուտ ներդրման մի մասը, կոնկրետ իրավիճակից ելնելով, ճանաչվում են Ընկերության առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների կամ արտերկրյա ստորաբաժանման անհատական ֆինանսական հաշվետվությունների շահույթում կամ վնասում: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ արտերկրյա ստորաբաժանումը դուստր կազմակերպություն է, այդպիսի փոխարժեքային տարբերությունները սկզբնապես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում և սեփական կապիտալից վերադասակարգվում են որպես գուտ ներդրման օտարումից շահույթ կամ վնաս:

4.18. Շահութահարկ

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար ընթացիկ հարկային պարտավորությունները (ակտիվները) չափվում են այն գումարով, որն ակնկալվում է, որ կվճարվի բյուջե (կփոխհատուցվի բյուջեից)՝ կիրառելով հարկերի դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կիրառման մեջ կլինեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Այլ տեղեկատվության բացակայության դեպքում Խումբը կիրառում է 20% դրույք՝ հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների և օգտագործվող նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն զեղչվում (դիսկոնտավորվում):

Հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ստուգվում (վերանայվում) է: Խումբը նվազեցնում է հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքն այն չափով, որքանով որ այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող

շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել: Ցանկացած այդպիսի նվազեցում վերականգնվում է այն չափով, որքանով որ հավանական է դառնում բավարար հարկվող շահույթի ստացումը:

Եկամուտ կամ ծախս ներկայացում

Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը պետք է ճանաչվեն որպես եկամուտ կամ ծախս և ներառվեն տվյալ ժամանակաշրջանի շահույթի կամ վնասի մեջ, բացառությամբ հարկի այն մասի, որոնք վերաբերում են այն հոդվածներին, որոնք, նույն կամ տարբեր ժամանակաշրջանում, ճանաչված են՝

(ա) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում՝ պետք է ճանաչվեն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(բ) ուղղակիորեն սեփական կապիտալում՝ պետք է ճանաչվեն ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Խումբը շահույթ կամ վնասի, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի և սեփական կապիտալի հոդվածները ներկայացնում է՝ հանելով համապատասխան հարկային հետևանքները:

Հաշվանցում

Խումբը ընթացիկ հարկային ակտիվները և ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվանցում է այն և միայն այն դեպքում, եթե՝

ա) ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, և՝

բ) մտադիր է՝ կամ հաշվարկն իրականացնել (ակտիվը կամ պարտավորությունը մարել) գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Խումբը հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը հաշվանցում է այն և միայն այն դեպքում, եթե՝

ա) ունի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք հաշվանցելու հետաձգված հարկային ակտիվները հարկային պարտավորությունների դիմաց, և՝

բ) հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը զանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից՝

I. նույն հարկատուից (հարկվող միավորից), կամ՝

II. տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվները գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորությունները միաժամանակ՝ յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

4.19. Սխալներ

Խումբը ուղղում է նախորդող ժամանակաշրջանի էական սխալները հետընթաց (բացառությամբ երբ անիրագործելի է կոնկրետ ժամանակաշրջանի վրա սխալի հետևանքների կամ դրա կուտակային հետևանքների որոշումը) դրանց հայտնաբերումից հետո հրապարակման համար հաստատված առաջին ֆինանսական հաշվետվությունների փաթեթում՝

ա) վերահաշվարկելով ներկայացված այն նախորդող ժամանակաշրջանի (ժամանակաշրջանների) համեմատելի գումարները, որոնցում տեղի է ունեցել սխալը, կամ

բ) եթե սխալը տեղի է ունեցել նախքան մինչև ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանը, ապա ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի սկզբնական մնացորդները վերահաշվարկելով ներկայացված նախորդող ամենավաղ ժամանակաշրջանի համար:

4.20. Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններ

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխության հետևանքը, բացառությամբ ստորև շարադրվածի, ճանաչվում է առաջընթաց՝ արտացոլվելով շահույթի կամ վնասի մեջ՝

ա) փոփոխման ժամանակաշրջանում, եթե փոփոխությունն ազդում է միայն տվյալ ժամանակաշրջանի վրա, կամ

բ) փոփոխման ժամանակաշրջանում և հետագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունը երկուսի վրա էլ ազդում է:

Այնքանով, որքանով հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխությունն առաջացնում է ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն կամ առնչվում է սեփական կապիտալի որևէ խոլվածի հետ, այն ճանաչվում է համապատասխան ակտիվի, պարտավորության կամ սեփական կապիտալի հոլվածի հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման միջոցով՝ փոփոխության ժամանակաշրջանում:

Այն դեպքերում, երբ դժվար է տարբերակել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունը հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխությունից, այն դիտվում է որպես հաշվառման գնահատման փոփոխություն՝ համապատասխան բացահայտմամբ:

4.21. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում փոփոխություններ

Խումբը փոփոխում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը միայն այն դեպքում, եթե այդ փոփոխությունը՝

ա) պահանջվում է որևէ ՖՀՄՍ-ով, կամ

բ) հանգեցնում է ֆինանսական հաշվետվություններում Խմբի ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների ազդեցության վերաբերյալ առավել արժանահավատ և տեղին (ոեյնսուտ) տեղեկատվության ներկայացմանը:

Եթե Խումբը հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը կիրառում է հետընթաց, ապա հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը կիրառում է նախորդող ժամանակաշրջանների համադրելի տեղեկատվության նկատմամբ՝ հետ գնալով այնքան ժամանակաշրջան, որքան քաղաքականության հետընթաց կիրառումը իրագործելի է: Հետընթաց կիրառությունը նախորդող ժամանակաշրջանի նկատմամբ իրագործելի չէ, քանի դեռ հնարավոր չէ որոշել այդ ժամանակաշրջանի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության սկզբնական և վերջնական մնացորդների կուտակային հետևանքը: Ճշգրտման հանրագումարը, որը վերաբերում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված ժամանակաշրջաններին նախորդող ժամանակաշրջաններին, վերագրվում է ամենավաղ ժամանակաշրջանում ներկայացված սեփական կապիտալի յուրաքանչյուր ազդեցություն կրած բաղադրիչի սկզբնական մնացորդին: Սովորաբար, ճշգրտումը վերագրվում է չբաշխված շահույթին: Այնուամենայնիվ, ճշգրտումը կարող է վերագրվել սեփական կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչի (օրինակ՝ մեկ այլ ՖՀՄՍ-ի պահանջները բավարարելու նպատակով):

Երբ Խմբի համար անիրագործելի է հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը կիրառել հետընթաց՝ բոլոր նախորդող ժամանակաշրջանների նկատմամբ նոր քաղաքականության կիրառման կուտակային հետևանքը որոշելու անկարողության պատճառով, ապա Խումբը նոր քաղաքականությունը կիրառում է առաջընթաց՝ հնարավոր ամենավաղ ժամանակաշրջանից սկսած: Այդ դեպքում Խումբը հաշվի չի առնում ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի՝ մինչ այդ ամսաթիվն առաջացող կուտակային ճշգրտման բաժինը: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություն թույլատրվում է, եթե նույնիսկ հնարավոր չէ այդ քաղաքականությունը առաջընթաց կիրառել ցանկացած նախորդող ժամանակաշրջանի համար:

4.22. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Խումբը ճշգրտում է իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Խումբը չի ճշգրտում իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած չճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Եթե շահաբաժինները առաջադրվում կամ հայտարարվում են հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո, Խումբը չի ճանաչում այդ շահաբաժինները որպես պարտավորություն՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

5. Հաշվապահական կարևոր դատողությունները և գնահատման անորոշության հիմնական աղբյուրները

ՖՀՄՄ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմումը ղեկավարությունից պահանջում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք նշանակալի ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա: Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները վերանայվում են:

6. Նոր և փոփոխված ՖՀՄՄ-ների կիրառումը

Ստորև ներկայացված նոր ստանդարտները և ստանդարտների փոփոխությունները գործում են 2017թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, սակայն Հիմնադրամի կողմից չեն կիրառվել սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Հիմնադրամի ղեկավարության գնահատմամբ հետևյալ փոփոխություններն էական ազդեցություն չեն ունեցել իր ֆինանսական վիճակի կամ գործունեության վրա:

- ՀՀՄՄ 12 «Շահութահարկեր» ստանդարտում փոփոխությունները ուժի մեջ են մտել 2017թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Փոփոխությունները վերաբերում են հետաձգված հարկերի հաշվառման, երբ ակտիվները հաշվառվում են իրական արժեքով և այդ իրական արժեքը ավելի փոքր է, քան ակտիվի հարկային բազան:

- ՀՀՄՄ 7 «Հաշվետվություն դրամական միջոցների հոսքերի մասին» ստանդարտում փոփոխությունները ուժի մեջ են մտել 2017թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Փոփոխությունները վերաբերում են ֆինանսական գործունեությունից առաջացող պարտավորությունների բացահայտումներին:

7. Դեռևս չկիրառվող նոր և փոփոխված ՖՀՄՄ-ները

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ չէին գործում 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն ունենան Հիմնադրամի ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա: Հիմնադրամը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները ուժի մեջ մտնելու օրվանից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

- ՖՀՄՄ 15 «Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից», ստանդարտում փոփոխությունները ուժի մեջ կմտնեն 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Ստանդարտը սահմանում է սկզբունքներ, թե ե՞րբ և ի՞նչ չափով է հասույթը ճանաչվում: Այն փոխարինելու է ՀՀՄՄ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՄ 11 «Կառուցման պայմանագրեր» ստանդարտներին և ՖՀՄՄ Կ Մեկնաբանություն 13 «Հաճախորդի հավատարմության ծրագրեր»:

- ՖՀՄՄ 9 «Ֆինանսական գործիքներ», ստանդարտը ուժի մեջ կմտնի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Ստանդարտը կփոխարինի ՀՀՄՄ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտին: ՖՀՄՄ 9-ի առաջին մասը, որը վերաբերում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգմանը և չափմանը, հրապարակվեց 2007թ. նոյեմբերին: Երկրորդ մասը, որը վերաբերում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգմանը և չափմանը, հրապարակվեց 2010թ. հոկտեմբերին: Երրորդ մասը, որը վերաբերում է հեջի ընդհանուր հաշվառմանը, հրապարակվեց 2013թ. նոյեմբերին: Ստանդարտի ամբողջական տարբերակը հրապարակվեց 2014թ. հուլիսին:

- ՖՀՄՄ 16 «Վարձակալություն», ստանդարտը ուժի մեջ կմտնի 2019թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել հետընթաց: Ստանդարտը կփոխարինի ՀՀՄՄ 17 «Վարձակալություն» ստանդարտին: Ստանդարտը սահմանում է, որ հիմնականում բոլոր վարձակալությունները պետք է ճանաչվեն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այլևս չի լինելու վարձակալության դասակարգումը ֆինանսականի ու գործառնականի:

-ՖՀՄՄ 2 «Բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարում» ստանդարտում փոփոխությունները ուժի մեջ կմտնեն 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Փոփոխությունները վերաբերում են դրամական միջոցներով մարվող՝ բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարման չափանիշ և հաշվառմանը:

-ՖՀՄՄ 4 «Ապահովագրության պայմանագրեր» ստանդարտում փոփոխությունները ուժի մեջ կմտնեն 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար կամ երբ առաջին անգամ կիրառվում է ՖՀՄՄ 9-ը:

-ՀՀՄՄ 40 «Ներդրումային գույք» ստանդարտում փոփոխությունները ուժի մեջ կմտնեն 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Փոփոխությունները վերաբերում են գույքի՝ որպես ներդրումային և հակառակը վերադասակարգման պահանջներին:

-Մեկնաբանություն 22 Արտաբժույթով գործառնություններ և կանխավճարային հատուցումներ-Մեկնաբանությունը հստակեցնում է, որ ակտիվների, ծախսերի և եկամուտների սկզբնական չափում կատարելիս վճարված (ստացված) արտաբժույթային կանխավճարները հաշվի են առնվում գործառնության օրվա փոխանակման փոխարժեքով: Մեկնաբանությունը ուժի մեջ կմտնի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել հետընթաց:

8. Հիմնական միջոցներ

'000 դրամ	Շենքեր	Կառուցվածքներ	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Տրանսպորտային միջոցներ	Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Հողամասեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
31 դեկտեմբեր 2016թ.	991,768	51,725	2,525,194	1,294,132	63,875	48,737	483,449	5,458,880
Ավելացում			471,791	328,235	10,612	4,427		815,065
Դուրսգրում	(16639)		(63,469)	(32,076)	(582)		(8171)	(120,937)
31 դեկտեմբեր 2017թ.	975,129	51,725	2,933,516	1,590,291	73,905	53,164	475,278	6,153,008
Կուտակված մաշվածություն								-
31 դեկտեմբեր 2016թ.	208,274	22,891	1,813,961	833,922	45,765	39,097	-	2,963,910
Տարեկան մաշվածություն	23,513	2,355	265,867	123,750	8,744	2,477		426,706
Դուրս գրված ակտիվների գծով կուտակված մաշվածություն	(3176)		(55,740)	(27 478)	(570)			(86,964)
31 դեկտեմբեր 2017թ.	228,611	25,246	2,024,088	930,194	53,939	41,574	-	3,303,652
Հաշվեկշռային արժեք								
31 դեկտեմբեր 2016թ.	783,494	28,834	711,233	460,210	18,110	9,640	483,449	2,494,970
31 դեկտեմբեր 2017թ.	746,518	26,479	909,428	660,097	19,966	11,590	475,278	2,849,356

Մաշվածություն

‘000 դրամ	Ծանոթ.	2017	2016
Ընդամենը, այդ թվում՝		426,706	304,451
• արտադրական նշանակության	22	408,593	286,791
• վարչական նշանակության		18,113	17,660

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններ չեն եղել:

Գրավադրում

Վարկային պայմանագրերի շրջանակներում գրավադրված է 708,307 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով հիմնական միջոցներ:

Հիմնական միջոցների սեփականության իրավունքի այլ սահմանափակումներ չկան:

Այլ

Դեռևս օգտագործման մեջ գտնվող, սակայն լրիվ մաշված հիմնական միջոցների համախառն հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 417,399 հազար դրամ (31.12.2016թ-ին՝ 426,921 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների ձեռք բերման պայմանագրային հանձնառություններ չկան:

9. Փոխառություններ

‘000 դրամ	Մնացորդ 31.12.2017թ	Մնացորդ 31.12.2016թ
Ընդամենը, այդ թվում՝	1,068,014	793,053
• երկարաժամկետ փոխառություններ, որից՝ կապակցված կողմերի գծով	988,400	732,916
• կարճաժամկետ փոխառություններ, որից կապակցված կողմերի գծով	79,614	60,137
	49,417	49,837

Փոխառությունները տրամադրվել են տոկոսով և անտոկոս: Սկզբնական ճանաչման պահին փոխառությունները չափվել են իրական արժեքով, սկզբնական ճանաչումից հետո՝ ամորտիզացված արժեքով: Սկզբնական ճանաչման պահին տրված անտոկոս փոխառությունների գումարի զեղչումը (իրական արժեք) իրականացվել է 12% տարեկան տոկոսադրույքով: Ձեղչումից առաջացած գուտ արդյունքը ճանաչվել է սեփական կապիտալում, իսկ տոկոսային եկամուտը՝ շահույթ (վնասում) (ծանոթ. 24):

10. Պաշարներ

‘000 դրամ	Մնացորդ 31.12.2017թ	Մնացորդ 31.12.2016թ
Ընդամենը, այդ թվում՝	421,604	381,386
• շինանյութ	194,901	187,595
• վառելանյութ	13,485	13,332
• պահեստամաս	79,012	91,950
• արտադրանք	69,460	46,587
• ապրանքներ	20,656	3,612

2017թ. որպես ծախս ճանաչված պաշարների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 2,181,306 հազար դրամ (2016թ.-ին՝ 948,340 հազար դրամ):

11. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

Միավոր	Մնացորդ 31.12.2017թ.	Մնացորդ 31.12.2016թ.
Ընդամենը, այդ թվում՝	846,430	798,338
• կատարված շին. աշխատանքներից, որից՝ կապակցված կողմերի գծով	790,495 649,990	743,392 664,237
• պաշարների վաճառքից, որից՝ կապակցված կողմերի գծով	30,140 5,307	32,125 5,579
• գործառնական վարձակալությունից, որից՝ կապակցված կողմերի գծով	16,574 360	16,770 8,062
• հիմնական միջոցների վաճառքից կապակցված կողմերի գծով	6,734 800	5,715 -

12. Իրավական միջոցներ

Միավոր	Մնացորդ 31.12.2017թ.	Մնացորդ 31.12.2016թ.
Ընդամենը, այդ թվում՝	627,452	210,729
• դրամարկղում	34	72,995
• բանկում՝ արժույթով	425,873	137,734
• դրամական միջոցների համարժեքներ	200,000	-

Իրավական միջոցների համարժեքները կարճաժամկետ (92 օր) ավանդ է բանկում, տարեկան 6.5% տոկոսադրույքով:

13. Այլ ընթացիկ ակտիվներ

Միավոր	Մնացորդ 31.12.2017թ.	Մնացորդ 31.12.2016թ.
Ընդամենը, այդ թվում՝	65,568	83,719
• աշխատավարձի գծով կանխավճար	51,139	80,430
• հետաձգված հաշվանցման ենթակա ԱԱՀ	14,382	3,040

14. Սեփական կապիտալ

Սեփական կապիտալը (զուտ ակտիվները) ձևավորված է կանոնադրական կապիտալից (թողարկված և տեղաբաշխված (վճարված) կապիտալ), չբաշխված շահույթից (վնասից)՝ ներառյալ հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) ֆինանսական արդյունքը և շահաբաժնի կանխավճարը, պահուստային կապիտալից (հիմնադրամից): Սեփական կապիտալում է ներառվում նաև բաժնետերերին ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպություններին տրված ու ստացված անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառությունների սկզբնական չափումից առաջացած զուտ արդյունքը (սեփական կապիտալի այլ տարրեր):

Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալը կազմվել է բաժնետերերի ձեռք բերած հասարակ (սովորական) բաժնետոմսերի անվանական արժեքից: Յուրաքանչյուր հասարակ (սովորական) բաժնետոմս տալիս է իր սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջը միևնույն իրավունքներ:

Խմբի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 51,130,000 (հիսուսմեկ միլիոն հարյուր երեսուն հազար դրամ) ՀՀ դրամ, որը կազմում է 20,452 հատ սովորական բաժնետոմս, մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 2,500 դրամ: Կանոնադրական կապիտալի բոլոր բաժնեմասերը տեղաբաշխված են և վճարված: Հաշվետու տարում կանոնադրական կապիտալի փոփոխությունն տեղի չի ունեցել:

Գրավադրում

Բանկում գրավադրված է Խմբի արժեթղթեր՝ հասարակ անվանական բաժնետոմսեր 11,286 /տասնմեկ հազար երկու հարյուր ութսունվեց/ հատ:

Զբաղիված շահույթ

Խումբն իրավունք ունի տարեկան մեկ անգամ իրականացնել իր շահույթի բաշխում բաժնետերերի միջև: Շահույթի բաշխման մասին որոշումն ընդունվում է ընդհանուր ժողովի կողմից: Բաշխման ենթակա շահույթը բաշխվում է բաժնետերերի միջև՝ ըստ կանոնադրական կապիտալում նրանց բաժնեմասերի չափերի:

Պահուստային կապիտալ

Խմբում ստեղծվում է պահուստային կապիտալ (հիմնադրամ)՝ ոչ պակաս կանոնադրական կապիտալի 15 տոկոսից: Եթե պահուստային կապիտալը կազմում է կանոնադրությամբ սահմանված չափից ավելի փոքր մեծություն, ապա հատկացումներն այդ կապիտալին կատարվում են շահույթից՝ առնվազն 5 տոկոսի չափով, ինչպես նաև Խմբի նոր սորժիթիթեթվա թողարկման արժեքի և դրանց անվանական արժեքի միջև եղած տարբերությունից ստացվող միջոցներից:

Պահուստային կապիտալն օգտագործվում է Խմբի կորուստները ծածկելու, ինչպես նաև Խմբի պարտատոմսերը մարելու և բաժնետոմսերը հետ գնելու համար, եթե Խմբի շահույթը և այլ միջոցները դրա համար չեն բավարարում: Պահուստային կապիտալը չի կարող օգտագործվել այլ նպատակների համար:

Խումբը, կանոնադրությամբ սահմանված կարգով, ստեղծել է պահուստային կապիտալ, որը կազմում է 60,580 հազար դրամ: Հաշվետու տարում պահուստային կապիտալի փոփոխությունն տեղի չի ունեցել:

15. Վարկեր

‘000 դրամ	Տոկոսա- դրույք	Մարման ժամկետ	Մնացորդ 31.12.2017թ.	Մնացորդ 31.12.2016թ.
Ընդամենը ընթացիկ վարկեր, այդ թվում՝			129,526	102,114
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	26/03/18	-	17,725
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	09/03/18	-	53,772
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	25/09/18	-	22,519
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	11%	10/07/17	-	7,259
ՀՀ դրամով վարկեր	12%	10/06/18	53,438	
ՀՀ դրամով վարկեր	13%	08/12/18	74,953	

Հաշվեգրված տոկոսներ			878	682
Երաշխիքի գծով պարտավորություն			142	157
Ընդամենը ոչ ընթացիկ վարկեր, այդ թվում՝			-	52,470
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	25/09/18	-	25,334
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	26/03/18	-	6,972
ԱՄՆ դոլարով վարկեր	10.5%	09/03/18	-	20,164

Գրավադրում

Վարկային պայմանագրերի շրջանակներում գրավադրված է 708,307 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև խմբի արժեթղթերը՝ հասարակ անվանական բաժնետոմսեր 11,286 /տասնմեկ հազար երկու հարյուր ութսունվեց/ հատ:

Ֆինանսական վարձակալություն

Խումբը ֆինանսական վարձակալությամբ ձեռք է բերել մեքենաներ և սարքավորումներ: Ֆինանսական վարձակալությունը տրամադրվել է ՀՀ դրամով, մինչև 10/06/19թ. մարման ժամկետով, տարեկան 7% տոկոսադրույքով: Գույքի սեփականության իրավունքի ձեռք է բերվում պայմանագրով սահմանված վճարների կատարելուց հետո:

16. Փոխառություններ

‘000 դրամ

	Մնացորդը 31.12.2017թ.	Մնացորդը 31.12.2016թ.
Ընդամենը, այդ թվում՝	55,000	29,000
• կարճաժամկետ փոխառություններ, որից՝	55,000	29,000
կապակցված կողմերի գծով՝	55,000	29,000

Փոխառությունները ստացվել են անտոկոս:

17. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

‘000 դրամ

	Մնացորդ 31.12.2017թ.	Մնացորդ 31.12.2016թ.
Ընդամենը, այդ թվում՝	57,919	18,387
• նյութերի ձեռքբերումից	2,088	3,222
• ծառայությունների ձեռքբերումից	36,331	10,334
• հիմնական միջոցների ձեռքբերումից	19,500	4,831

Առևտրային կրեդիտորություն պարտքերը տոկոսային չեն և, որպես կանոն, մարվում են 30 օրվա ընթացքում:

18. Այլ հարկեր և պարտադիր վճարներ

‘000 դրամ

	Մնացորդ 31.12.2017թ.		Մնացորդ 31.12.2016թ.	
	կանխավճար	պարտա- վորություն	կանխավճար	պարտա- վորություն
Ընդամենը, այդ թվում՝	237	162,435	4,478	17,323
• ԱԱՀ	-	119,860	4,135	-
• եկամտային հարկ	-	40,260	-	16,261

19. Աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտավորություն

‘000 դրամ	Մնացորդ 31.12.2017թ	Մնացորդ 31.12.2016թ
Ընդամենը, այդ թվում՝	186,738	93,923
• աշխատավարձի գծով	51,738	31,159
• կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով	135,000	62,764

20. Շահաբաժնի գծով պարտավորություն

‘000 դրամ	Մնացորդ 31.12.2015թ	Ավելա- ցում	Նվազե- ցում	Մնացորդ 31.12.2016թ	Ավելա- ցում	Նվազե- ցում	Մնացորդ 31.12.2017թ
Ընդամենը	82,832	80,142	(33,975)	128,999	153,437	(218,606)	63,830

Հաշվետու տարում հայտարարվել է 153,390 հազար դրամ շահաբաժին և կատարվել է 47 հազար դրամ դուրս գրված շահաբաժնի վերականգնում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող հայտարարված շահաբաժինը կազմել է 7.5 հազար դրամ (ծանոթ. 26):

21. Այլ պարտավորություններ

‘000 դրամ	Մնացորդ 31.12.2017թ	Մնացորդ 31.12.2016թ
Ընդամենը, այդ թվում՝	33,007	19,664
• պարտքեր աշխատակիցներին՝ գործուղումների գծով	24,906	13,635
• գործառնական վարձակալության գծով	5,226	2,540
• ապահովագրավճարների գծով	2,484	1,980

22. Վաճառքներ

‘000 դրամ	2017թ.			2016թ.		
	Հասույթ	Ինքնարժեք	Շահույթ	Հասույթ	Ինքնարժեք	Շահույթ
Ընդամենը, այդ թվում՝	5,818,547	(4,444,694)	1,373,853	3,736,264	(3,306,281)	429,983
• շին. աշխատանք- ների կատարումից	5,500,328	(4,344,273)	1,156,055	3,313,040	(3,133,441)	179,599

23. Այլ եկամուտներ (ծախսեր)

‘000 դրամ	2017	2016
Այլ եկամուտներ ընդամենը, այդ թվում՝	69,460	81,431
• գործառնական վարձակալությունից	59,472	60,684
‘000 դրամ	2017	2016
Այլ ծախսեր ընդամենը, այդ թվում՝	(123,011)	(101,307)
• անհատույց տրված ակտիվներից	(50,522)	(30,074)
• ՀՄ-ների օտարումից	(23,404)	(5,365)

• վնասի փոխհատուցումից	(10,069)	(10,860)
• տույժերից, տուգանքներից	(22,587)	(33,726)
• դեբիտորական պարտքերի դուրսգրումից	(2,434)	(11,109)

24. Ֆինանսական եկամուտներ և ֆինանսական ծախսեր

<i>‘000 դրամ</i>	2017	2016
Ֆինանսական եկամուտներ ընդամենը, այդ թվում՝	87,419	75,746
• կապակցված կողմերի գծով	81,953	71,348
Ֆինանսական (տոկոսային) ծախսեր ընդամենը, այդ թվում՝	(40,608)	(51,029)
• վարկերի և երաշխիքների գծով	(40,608)	(51,029)

Ֆինանսական եկամուտը տրված անտոկոս և տոկոսով փոխառությունների գծով ստոկոսային եկամուտն է: Անտոկոս փոխառությունները սկզբնական ճանաչման պահին չափվել են իրական (գեղչված) արժեքով, սկզբնական ճանաչումից հետո՝ ամորտիզացված արժեքով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը գնահատվել է 12% (ծանոթ. 9):

25. Շահութահարկ

<i>‘000 դրամ</i>	2017	2016
• շահույթ (վնասում) ճանաչված շահութահարկի գումար, այդ թվում՝	(233,692)	(52,685)
◦ ընթացիկ հարկի գծով	(167,963)	(61,673)
◦ հետաձգված հարկի գծով	(65,729)	8,988
• ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված շահութահարկի գումար, այդ թվում՝		
◦ հետաձգված հարկի գծով	(16,391)	(37,498)

‘000 դրամ

Հարկի գործող միջին դրույքի և

հարկի կիրառվող դրույքի թվային համադրում

	2017	2016
Հարկի կիրառվող դրույք	20%	20%
Շահույթը մինչև հարկումը	1,123,048	248,559
Չնվազեցվող ծախսեր/չհարկվող եկամուտներ	(283,233)	59,806
Հարկվող շահույթը	839,815	308,365
Ընթացիկ հարկ	167,963	61,673
Հարկի գործող միջին դրույքը	15%	24.8%

Հետաձգված հարկ

‘000 դրամ

Ծանոթ.

31.12.2017

Հաշվեկշռա- յին արժեք	Հարկային բազա	(+) Հարկվող ժամանակվոր տարբերություն (-) Նվազեցվող (հանվող) ժամանակվոր տարբերություն
----------------------------	------------------	--

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Հիմնական միջոցներ	8	2,849,356	1,685,730	1,163,626
Տրված փոխառություններ	9	1,068,014	741,788	(326,226)
Աշխատավարձի և այլ կարճ.հատուցումների գծով պարտավորություն	19	186,738	51,738	(135,000)
Ընդամենը				702,400
Հարկի դրույքը				20%
Հետաձգված հարկային պարտավորություն				140,480

'000 դրամ

Ծանոթ.

31.12.2016

		Հաշվեկշռա- յին արժեք	Հարկային բազա	(+) Հարկվող ժամանակավոր տարբերություն (-) Նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություն
Հիմնական միջոցներ	8	2,494,970	1,732,223	762,747
Տրված փոխառություններ	9	793,053	1,128,998	(335,945)
Աշխատավարձի և այլ կարճ.հատուցումների գծով պարտավորություն	19	93,923	31,159	(62,764)
Ընդամենը				364,038
Հարկի դրույքը				20%
Հետաձգված հարկային պարտավորություն				72,808

«Հիմնական միջոցներ» հոդվածում հարկվող ժամանակավոր տարբերությունը առաջացել է հիմնական միջոցի միավորի՝ իրական արժեքով ներկայացումից և ֆինանսական ու հարկային հաշվառման նպատակներով տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետների կիրառումից:

«Տրված փոխառություններ» հոդվածում նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը առաջացել անտոկոս փոխառությունների գեղչումից: Ընդ որում՝ փոխառությունների սկզբնական չափման ժամանակ առաջացած հարկային հետևանքը (հետաձգված հարկային ակտիվը) ճանաչվել է սեփական կապիտալում:

«Աշխատավարձի և այլ կաճրաժամկետ հաւորոցութիւնի գծով պարտավորություն» կապվածում ժամանակավոր տարբերությունը առաջացել է աշխատակիցների կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով:

Չկան որևէ նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություններ, չօգտագործված հարկային վնասներ և չօգտագործված հարկային գեղչեր, որոնց համար ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվել որևէ հետաձգված հարկային ակտիվ:

26. Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

Խումբը ունի միայն սովորական բաժնետոմսեր՝ 20,452 հատ: Նույնացման հետևանք ունեցող ֆինանսական գործիքներ չկան: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային և նոսրացված շահույթները հաշվարկելիս որպես համարիչ օգտագործված գումարը և մայր կազմակերպությանը վերագրվող

շահույթը, ինչպես նաև որպես հայտարար օգտագործված սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը և այս հայտարարների համադրումը միմյանց հետ նույնն են, բանի որ խումբը չունի չվերահսկող բաժնեմաս:

27. Շահույթում կամ վնասում ճանաչված ծախսերի բաժանումը (վերլուծումը)՝ ծախսերի ըստ բնույթի դասակարգմամբ

<i>‘000 դրամ</i>	<i>Ծանոթ.</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
Հասույթ	22	5,818,547	3,736,264
Գործառնական այլ եկամուտներ		69,460	81,431
Պատրաստի արտադրանքի և անավարտ արտադրանքի փոփոխություններ		5,834	(47,051)
Օգտագործված հումք և նյութեր		(2,181,306)	(948,340)
Աշխատավարձ և կարճ. այլ հատուցումներ		(1,093,616)	(737,402)
ՀՄ-ների մաշվածություն		(426,706)	(304,452)
ՈՆԱ-ների ամորտիզացիա		(858)	(653)
Ենթակապալ (աշխատանքներ, ծառայություններ)		(1,024,664)	(1,145,725)
Այլ ծախսեր		(90,316)	(411,054)
Գործառնական շահույթ		1,076,375	223,018
Ֆինանսական եկամուտներ	24	87,419	75,746
Ֆինանսական ծախսեր	24	(40,608)	(51,029)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ (վնաս)		(138)	824
Շահույթը մինչև հարկումը		1,123,048	248,559
Շահութահարկի գծով ծախս	25	(233,692)	(52,685)
Զուտ շահույթ		889,356	195,874

28. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման նպատակները և քաղաքականությունը

Խմբի հիմնական ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ֆինանսական պարտավորությունների հիմնական նպատակն է Խմբի գործառնությունների ֆինանսավորումը: Խումբը ունի տրված փոխառություններ, առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր, դրամական միջոցներ:

Խումբը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի: Խմբի ղեկավարությունը վերահսկում է այդ ռիսկերի կառավարման գործընթացը: Խումբը չի հեջավորում իր ենթարկվածությունը այդ ռիսկերին:

Պարտքային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի մի կողմը իր պարտականությունների չկատարմամբ մյուս կողմի համար կառուցացնի ֆինանսական կորուստ: Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին՝ կապված գործառնական գործունեության (հիմնականում առևտրային դեբիտորական պարտքեր) և ներդրումային գործունեության (տրված փոխառություններ) հետ:

Վաճառքների գծով պարտքային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է հաշվապահության կողմից: Դեբիտորական պարտքերի գծով իրականացվում է կանոնավոր մոնիտորինգ: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրականացվում է բոլոր գնորդների համար արժեզրկման (անհավաքագրելիության) ստուգում՝ անհատական հիմունքով: Հաշվարկները սահմանվում են անցյալում փաստացի կրած վնասների հիման վրա: Պարտքերի համար ապահովություն չի պահանջվում: Պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային

արժեքն է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի ռիսկի համակենտրոնացումը գնահատվում է ցածր:

ՀՀ առևտրային բանկերը խմբին տրամադրել են

- 16,290 հազար դրամ երաշխիք՝ ի ապահովումն «ՀՀ կառավարության աշխատակազմ» ՊՈԱԿ-ի հետ կնքված պետական գնման պայմանագրի շրջանակներում: Երաշխիքը գործում է մինչև 2018թ. ապրիլի 30-ը:
- 151,120 հազար դրամի երաշխիք՝ ի ապահովումն «Խոսրով և Վեդի գետերի ջրառի հանգույցների նախագծման և կառուցման» աշխատանքների իրականացման համար: Երաշխիքը գործում է մինչև 2018թ. հոկտեմբերի 22-ը:
- 302,235 հազար դրամի երաշխիք՝ ի ապահովումն «Խոսրով և Վեդի գետերի ջրառի հանգույցների նախագծման և կառուցման» աշխատանքների իրականացման համար տրված կանխավճարի: Երաշխիքը գործում է մինչև 2019թ. նոյեմբերի 1-ը:
- 80,000 հազար դրամի երաշխիք՝ ի ապահովումն «Լոռու մարզի Վանաձոր քաղաքի թիվ 7 հիմնական դպրոցի կառուցման» աշխատանքների իրականացման պայմանագրի համար: Երաշխիքը գործում է մինչև 2019թ. ապրիլի 1-ը:
- 158,000 հազար դրամի երաշխիք՝ ի ապահովումն «Լոռու մարզի Վանաձոր քաղաքի թիվ 7 հիմնական դպրոցի կառուցման» աշխատանքների իրականացման համար տրված կանխավճարի: Երաշխիքը գործում է մինչև 2019թ. ապրիլի 25-ը:
- 10 հազար ԱՄՆ դոլարի երաշխիք՝ ի ապահովումն ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարության հետ կնքված պայմանագրի շրջանակում աշխատանքների իրականացման պայմանագրի կանխավճարի: Երաշխիքը գործում է մինչև 2018թ. ապրիլի 27-ը:
- 406,000 հազար դրամի երաշխիք՝ ի ապահովումն «Լիդիան Արմենիա» ՓԲԸ-ի հետ կնքված պայմանագրի շրջանակում աշխատանքների իրականացման պայմանագրի կանխավճարի: Երաշխիքը գործում է մինչև 2018թ. մայիսի 31-ը:

Իրացվելիության ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ խումբը յլելարություններ կունենա լի պայմանականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոց կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Խումբը իրականացնում է դրամական միջոցների դեֆիցիտի ռիսկի նկատմամբ վերահսկողություն՝ օգտագործելով շարունակական իրացվելիությունը պլանավորելու գործիքը: Խմբի նպատակն է պահպանել ֆինանսավորման շարունակականության և ճկունության միջև հավասարակշռությունը՝ բանկային օվերդրաֆտների, վարկերի և ապահովով պաշարների գնման պայմանագրերի օգտագործման միջոցով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները հավասար են չգեղչված պայմանագրային վճարումներին, բացառությամբ ստացված անտոկոս փոխառությունների:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների մարման վերաբերյալ ամփոփ տեղեկությունները՝ հիմնված չգեղչված պայմանագրային վճարումների վրա:

‘000 դրամ

31.12.2017թ.	Ցպահանջ	մինչև 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ընդամենը
Վարկեր		129,783	86,294	216,077
ՀՀ դրամ		129,783	86,294	216,077
ԱՄՆ դոլար		-	-	-
Փոխառություններ		55,000	-	55,000
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր		57,919	-	57,919

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Շահաբաժինների գծով	63,830	-	63,830
պարտավորություններ			
Այլ պարտավորություններ	497,337	-	497,337

‘000 դրամ

31.12.2016թ.	Ցալահանջ	մինչև 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ընդամենը
Վարկեր		102,114	52,470	154,584
ՀՀ դրամ		-	-	-
ԱՄՆ դոլար		101,275	52,470	153,745
Փոխառություններ		29,000	-	29,000
Առևտրական և այլ		18,387	-	18,387
կրեդիտորական պարտքեր				
Շահաբաժինների գծով		128,999	-	128,999
պարտավորություններ				
Այլ պարտավորություններ		152,884	-	152,884

Շուկայական ռիսկ

Այն բանի ռիսկին է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա պրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է երեք տեսակի ռիսկ՝ արժույթային ռիսկ, տոկոսադրույքային ռիսկ և այլ գնային ռիսկ: Շուկայական ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերը, ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը, վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերը, դրամական միջոցները:

Արժույթային ռիսկ

Այն բանի ռիսկին է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության ռիսկին ենթարկվում է արտարժույթով վարկերը, գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերը և վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերը: Արժույթները, որոնք հիմնականում առաջացնում են նման ռիսկ, հետևյալն են՝ ԱՄՆ դոլար, Եվրո, ՌԴ:

Խումբը հաշվետու տարում չունի արտարժույթով գնանշված ֆինանսական գործիքներ:

Հոդված	USD		EUR		RUB	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ընթացիկ ակտիվներ						
Կանխավճար ոչ ընթացիկ ակտիվների համար	-	-	-	-	-	1,251,406
Կանխավճար պաշարների և ծառայությունների համար	-	-	-	14,778	-	138,630
Ընթացիկ պարտավորություններ						
Վարկեր		(319,104)	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշիռ	-	(319,104)	-	14,778	-	1,390,036

Խմբի քաղաքականության համաձայն՝ տարեվերջին արտարժույթով ֆինանսական պարտավորությունների և ակտիվների տարբերության զուտ մնացորդը չպետք է գերազանցի տարվա հասույթի 20%-ը:

Տոկոսադրույքային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն՝ շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Տոկոսադրույքի փոփոխությունները զլխավորապես ազդում են վարկերի վրա՝ փոփոխելով նրանց իրական արժեքը: Ստացված վարկերը ֆիքսված տոկոսադրույքով են:

Տոկոսադրույքների փոփոխությունների զգայունության վերլուծության շրջանակներում բազիսային միավորներում փոփոխությունների վերաբերյալ ենթադրությունները հիմնված են տվյալ պահին շուկայում դիտարկվող վիճակի հիման վրա, ինչը բնորոշում է նախորդ տարիների հետ համեմատած նշանակալի փոփոխականությունը:

Այլ գնային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայական գների փոփոխությունների (բացի տոկոսադրույքային ռիսկից և ադապտացիայի ռիսկից առաջացողներից) արդյունքում, անկախ այն բանից, թե այդ փոփոխությունները պայմանավորված են առանձին ֆինանսական գործիքին կամ դրա թողարկողին հատուկ գործոններով, թե շուկայում շրջանառվող բոլոր նմանատիպ ֆինանսական գործիքներին վրա ազդող գործոններով:

Այլ գնային ռիսկերի ազդեցությունը էական չէ:

Սեփական կապիտալի կառավարում

Սեփական կապիտալը ներառում է բաժնետերերին վերագրելի կապիտալը՝ այդ թվում բաժնետերերին ու նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպություններին տրված ու ստացված անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառությունների սկզբնական չափումից առաջացած գույք արյույունքը (ծանոթ. 14):

Սեփական կապիտալի կառավարման հիմնական նպատակն է սեփական կապիտալի վարկունակության կայունության և ֆինանսական ցուցանիշների համապատասխան մակարդակի պահպանումն է՝ Խմբի գործունեության աջակցության և բաժնետերերի շահույթը մաքսիմալացնելու նպատակով:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ՝ տնտեսական պայմանների փոփոխություններին համապատասխան: Խմբի սեփական կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ կարգավորելու նպատակով Խումբը սահմանում է վճարվող շահաբաժինների գումարը կամ կալույթ, թափարկելի հոր բաժնետոմսեր:

29. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

Կապակցված կողմերի փոխհարաբերությունների բնույթը

Անվանումը	Բնույթը	
Վերահսկող	Հակաբ Հակույթյան՝ խոշոր բաժնետեր (55.18%)	
Դուստր կազմակերպություն	«Արփա-Սևան նախագիծ» ՓԲԸ՝ 100% բաժնեմասով	
<u>Կապակցված կողմերի հետ գործարքներ</u>		
<u>Դուստր կազմակերպություն</u>		
‘000 դրամ	Դեբ. պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով	Կրեդ. պարտքեր ստացված ծառայությունների գծով
Մնացորդ 31.12.2015թ.	-	-
Ավելացում	2,400	3,200
Նվազեցում	2,400	2,200
Մնացորդ 31.12.2016թ.	-	-
Ավելացում	2,400	9,272
Նվազեցում	2,400	9,272
Մնացորդ 31.12.2017թ.	-	-

Այլ կապակցված կողմեր

'000 դրամ	Տրված փոխառություն ներ	Առևտրական և այլ դեբի- տորական պարտքեր	Առևտրական և այլ կրեդի- տորական պարտքեր	Ստացված փոխառություն- ներ	Տրված կանխավճար պաշարների և ծառայությունների ի համար
Ծանոթ.	9	11	17	16	
Մնացորդ 31.12.2015թ.	593,347	693,409	-	28,321	-
Ավելացում	127,906	10,505	42,911	124,913	3,336
Նվազեցում	-	(26,036)	(42,911)	(124,234)	(3,336)
Մնացորդ 31.12.2016թ.	721,253	677,878	-	29,000	-
Ավելացում	100,268	23,072	344,724	55,000	-
Նվազեցում	(90,108)	(44,493)	(328,772)	(29,000)	-
Մնացորդ 31.12.2017թ.	731,413	656,457	15,952	55,000	-

Կապակցված կողմերին սույն առկա անտոկոս փոխառությունները զեղչվել են 12% տոկոսադրույքով:

Առանցքային կառավարչական անձնակազմին հատուցումներ

Առանցքային կառավարչական անձնակազմին (3 անձ) կարճաժամկետ հատուցումները (աշխատավարձ) 2017թ. կազմել է 34,537 հազար դրամ և 2016թ.՝ 34,941 հազար դրամ: Առանցքային կառավարչական անձնակազմին այլ հատուցումներ չեն եղել:

30. Պայմանականություններ

Բիզնես միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը գտնվում է քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունների փուլում: Չկան բիզնեսի և վերահսկողական այնպիսի զարգացած ենթակառուցվածքներ, ինչպիսիք կան ավելի հասուն շուկայական տնտեսություններում: Ավելին, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաների գործունեությունը և վերջիններս ոչ միշտ են ճիշտ արտացոլում ֆինանսական գործիքների արժեքը: Հետագա տնտեսական աճի հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է և տարածաշրջանային անկայունությունը: Աղքատության մակարդակը շարունակում է բարձր մնալ, ինչն ազդում է համընդհանուր գնողունակության և պահանջարկի վրա:

Ապահովագրություն

ՀՀ-ում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում: Ներմուծվում են զարգացած երկրներում վաղուց կիրառելի ապահովագրական գործիքներ:

Հաշվետու սույն վերջի դրությամբ Խումբը իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն (ԱՊՊԱ):

Քանի դեռ չի իրականացված ակտիվների ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Խմբի ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատական հայցեր

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի և սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վավերացման ամսաթվի դրությամբ Խմբի դեմ հարուցված դատական հայցեր չկան:

31. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ճշգրտող դեպքեր կամ էական չճշգրտող դեպքեր տեղի չեն ունեցել հաշվետու շամաթվից (31.12.2017թ) հետո մինչև վավերացման ամսաթիվը (20.04.2018թ.) ընկած ժամակահատվածում:

32. Ֆինանսական հաշվետվությունների վավերացում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են հրապարակման համար 2018թ. ապրիլի 20-ին՝ գլխավոր տնօրեն Պարույր Հակոբյանի և գլխավոր հաշվապահ Սեդա Փարսյանի կողմից:

Պարույր Հակոբյան

Սեդա Փարսյան

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑ

1. Տեղեկատվություն ընկերության մասին

«Արփա-Սևան» բաց բաժնետիրական ընկերությունը հիմնադրվել է 1969թ., որպես «Արփա-Սևան» հատուկ մասնագիտացված շինարարական կազմակերպություն: 1995թ.-ին վերակազմավորվել է ՀՀ էներգետիկայի նախարարության «Արփա-Սևան» ՓԲԸ, իսկ 1998թ.-ին «Արփա-Սևան» ԲԲԸ:

Ընկերությունը գրանցված է պետական ռեգիստրի Արաբկիրի ստորաբաժանման կողմից, գրանցման համարը՝ 264.120.00831, գրանցման ամսաթիվը 16.02.1995թ.:

Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 51 130 000 ՀՀ դրամ: Ընկերության հիմնական գործունեությունը կապիտալ շինարարության իրականացումն է քաղաքաշինության, էներգետիկական, հիդրոտեխնիկական, կապի և տրանսպորտային ոլորտներում:

19.01.2011թ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ կողմից Ընկերության հասարակ (սովորական) անվանական բաժնետոմսերը ցուցակվել և ընդգրկվել են Բորսայի բաժնետոմսերի երկրորդային (B) ցուցակում, և թույլատրել առևտրին ցուցակված բաժնետոմսերի, հասցեական գործարքների և ռեպո գործարքների հարթակներում:

Սկսած 2011թ.-ից Ընկերությունը հետևում է ՀՀ Կառավարության 30.12.2012թ. N 1769-Ա որոշմամբ հավանության արժանացած Կորպորատիվ կառավարման կանոնագրքի սկզբունքներին:

2. Արտաքին աուդիտն իրականացնող անձը

Ընկերության աուդիտը իրականացնում է «ԹՄ Աուդիտ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը: «ԹՄ Աուդիտ» ՓԲԸ գտնվելու վայրն ՀՀ, Երևան 0014, Պ. Սևակ 8 Հեռ.՝ (374 60) 60 70 80, www.tmaudit.am «ԹՄ Աուդիտ» ՓԲԸ այլ մասնագիտական միություններին չի անդամակցում:

3. Կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինը բաժնետերերի ընդհանուր ժողովն է: Կառավարման մյուս մարմիններն են՝ Խորհուրդը, Վերստուգող հանձնաժողովը, Գլխավոր տնօրենը և Վարչությունը:

Ընկերության Խորհրդի քանակական կազմը սահմանված է 8 անդամից:

Ընկերության վերստուգող հանձնաժողովը կազմված է 3 անդամից:

Ընկերության վարչության կազմը սահմանված է 10 անդամից:

Ընկերության կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ տեղեկությունները ներկայացվում են ներքոհիշյալ աղյուսակներում:

3.1. Խորհուրդ և վարչություն

	Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Բնակության (հաշվառման) վայրը	Զբաղեցրած պաշտոնը		Անձին պատկանող Ընկերության բաժնետոմսե րի քանակը
			ընկերութ յունում	փոխկապակցված ընկերությունում	
1.	Հակոբյան Ռաֆայել Արմենի	ք. Երևան, Աղասու փող. 2/5 Քանաքեռ Ձեյթուն	Խորհրդի նախագահ		0
2.	Հակոբյան Պարույր Հակոբի	ք.Երևան. Անտառային փող. 122/7 տուն	Խորհրդի անդամ, Գլխ. տնօրեն, Վարչության նախագահ	«Սեղմ գեփյուն» ՍՊԸ և «Զրասահք» ՍՊԸ- տնօրեն, «Արփա-Սևան» ԲՀ - հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ,	124հատ/ 0.6063 %
3.	Նավասարդյան Կարինե Արշավիրի	ք. Երևան,Զ. Սարկավագի 123.36	Խորհրդի անդամ	«Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ խորհրդի անդամ	2673հատ / 13.0696 %
4.	Հակոբյան Արմեն Ռաֆիկի	ք. Երևան, Զ.Սարկավագի 19/ա	Խորհրդի անդամ, Գլխ.տնօր.1- ին տեղ. գլխ. ճարտ., վարչության անդամ	«Բազենք» ՓԲԸ -տնօրեն, խորհրդի անդամ, «Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ խորհրդի նախագ	505հատ / 2.4692 %
5.	Վարդանյան Զորիկ Հովհաննեսի	ք. Երևան, Նորքի 8-րդ գանգ.29շ 33բն	Խորհրդի անդամ, Պլանա- տնտեսագ. բաժնի պետ	«Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ խորհրդի անդամ «Արփա-Սևան» ԲՀ - հոգաբարձուների խորհրդի անդամ,	34հատ / 0.1662 %
6.	Պետրոսյան Ռաֆայել Կառլենի	ք. Երևան, Ա- Սերոբի 7-29	Խորհրդի անդամ, Մարքեթինգի ԲՊ տեղակալ	-	8հատ/ 0,03912%
7.	Աղայան Ռուզան Պավլիկի	ք. Երևան, Ավան, Դուրյան 44-50	Խորհրդի անդամ, ճարտարա գետ	-	8հատ/ 0,03912%
8.	Սարյան Սուրեն Վլադիմիրի	ք. Երևան, Թումանյան 39, բն. 10	Խորհրդի անդամ	-	0
9.	Փարսյան Սեդա Սերբիայի	ք. Երևան, Գր. Արծրունի 92-17	Գլխ. հաշվապահ, վարչության անդամ	«Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ, «Զրասահք» ՍՊԸ և «Սի-Լաբ» ՍՊԸ- ներում գլխ. հաշվապահ	26 հատ / 0.1271 %
10.	Հակոբյան Վահրամ Զանիկի	ք.Երևան, Նորք 9փ.26տուն	Գլխ.տնօրենի տեղակալ ֆինանս գծով, վարչության անդամ	«Բազենք» ՓԲԸ - փոխտնօրեն ֆինանսական գծով, «Զրասահք» ՍՊԸ - փոխտնօրեն	0

11.	Ղազարյան Արտաշես Սուսիկի	ք.Երևան, Սարկավագի 121 բն. 15	Մարքեթինգի բաժնի պետ, վարչության անդամ	-	42հատ / 0.2054 %
12.	Աղեկյան Աշխեն Նորիկի	ք.Երևան, Գուլակյան 80/48	Կադր.բաժնի պետ, վարչության անդամ	«Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ, վերստուգող հանձնաժ. նախագահ, «Բազենք» ՓԲԸ և «Զրասահք» ՍՊԸ - Կադրերի ԲՊ	14հատ / 0.0685 %
13.	Փառլաքյան Հարություն Կորյունի	ք.Երևան, Այգեստան 9փ.41շ.28բն.	Գլխ. մասնագետ, վարչության անդամ	-	13հատ / 0.0635 %
14.	Այվազյան Գեորգի Արմենակի	ք.Երևան, Գյուլի քեխվյան նրբ. 2շ.56բն.	Գլխ. էներգետիկ, վարչության անդամ	-	0
15	Հովհաննիսյան Գրիշա Վարանցովի	ք.Երևան, Ա. Ավետյան 8-22	Առաջ. մեխանիկ, վարչության անդամ	-	0

3.2. Վերստուգող հանձնաժողով

Աղյուսակ 2

	Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Բնակության (հաշվառման) վայրը	Զբաղեցրած պաշտոնը		Անձին պատկանող Ընկերության բաժնետոմսերի քանակը
			ընկերությունում	փոխկապակցված ընկերությունում	
1.	Հայկարամյան Անահիտ Աշոտի	ք. Երևան, Գայի պողոտա, 27շ., բն. 50	Առաջատար հաշվապահ, վերստուգող հանձնաժողովի նախագահ	-	0
2.	Եղիյան Սպարտակ Սերյոժայի	ք.Երևան, Կոմիտասի 19/8-16	Իրավաբանական բաժնի պետ	-	144հատ / 0.7041 %
3.	Վարդանյան Արտակ Վարուժանի	ք. Երևան, Րաֆֆու փ., 83շ., 1բն.	Տնտեսագետ	-	0

Տեղեկություններ ընկերության կառավարման մարմնի անդամների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ:

Ընկերության խոշոր բաժնետեր Զ. Հակոբյանի հետ, որպես միևնույն ընտանիքի անդամ, փոխկապակցված անձիք են ընկերության կառավարման մարմնի հետևյալ անդամները՝

- Որդին - ընկերության գլխավոր տնօրեն՝ Պարույր Հակոբյանը

- Եղբայրը - ընկերության գլխ.ճարտ. խորհրդի անդամ՝ Արմեն Հակոբյանը,
- Եղբոր որդին - ընկերության խորհրդի նախագահ՝ Ռաֆայել Հակոբյանը:
- Քրոջ դուստրը – ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի նախագահ՝ Անահիտ Հայկարամյան:

Վերջին հինգ տարվա ընթացքում ընկերության կառավարման մարմինների անդամների նկատմամբ դատական գործեր չեն հարուցվել, պետական որևէ կառավարման մարմնի կողմից պատասխանատվության չեն ենթարկվել և առնչություն չեն ունեցել որևէ սնանկության, լուծարման կամ սնանկ ճանաչված անձի ակտիվների կառավարման գործընթացի հետ:

- Շահերի բախում որպես թողարկողի կառավարման մարմնի անդամ թողարկողի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև բացակայում է:

4. Տեղեկություններ դուստր և փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ

4.1.«Արփա-Սևան» բաց բաժնետիրական ընկերությունը՝

- 15.06.2004թ. հիմնադրել է «Արփա-Սևան նախագիծ» փակ բաժնետիրական դուստր ընկերությունը: Հասցեն՝ 0012. ք. Երևան Վ. Վաղարշյան -20:

«Արփա-Սևան» ԲԲԸ տիրապետում է դուստր ընկերության բաժնային արժեթղթերի 100 տոկոսին: «Արփա-Սևան» ԲԲԸ և «Արփա-Սևան նախագիծ» ՓԲԸ կառավարման մարմինների անդամները փոխկապակցված անձիք չեն:

«Արփա-Սևան նախագիծ» ՓԲԸ կառավարման մարմինների անդամները և նրանց հետ փոխկապակցված անձինք չեն հանդիսանում «Արփա-Սևան» ԲԲԸ բաժնետերեր:

- 23.08.2010թ. հիմնադրել է «Արփա-Սևան» Բարեգործական Հիմնադրամը: Հասցեն՝ 0012. ք. Երևան Վ. Վաղարշյան -20:

4.2. Ընկերության հետ փոխկապակցված իրավաբանական անձինք են՝

1. «Դիլիջանի առողջարան» ԲԲԸ
2. «Բազենք» ՓԲԸ
3. «Զրասահք» ՍՊԸ
4. «Մեղմ Զեփյուռ» ՍՊԸ
5. «Էմի Պլաստ» ՍՊԸ
6. «Սի-լաբ» ՍՊԸ
7. «Ա-Ս Էներջի» ՍՊԸ
8. «Ինովեյթիդ ընդ Դիվելոփդ Ագրո Սիսթեմս» ՍՊԸ

5. Խոշոր բաժնետերերը

Ընկերության խոշոր բաժնետերերն են՝

1.Հակոբյան Հակոբ Ռաֆիկի - տիրապետում է 11 286 հատ բաժնետոմսի, որը կազմում է Ընկերության կանոնադրական կապիտալի 55,183 %-ը:

2. Նավասարդյան Կարինե Արշավիրի - տիրապետում է 2673 հատ բաժնետոմսի, որը կազմում է Ընկերության կանոնադրական կապիտալի 13.0696 % -ը:

Բոլոր բաժնետերերին պատկանող բաժնետոմսերից յուրաքանչյուրը տալիս են ձայնի միևնույն իրավունքը:

6. Աշխատակիցները

Ընկերության աշխատակիցների թվաքանակի վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են թիվ -3 աղյուսակում:

Աղյուսակ 3

	Տարեթվերը			
	2014թ	2015թ	2016թ	2017թ
Աշխատողների միջին տարեկան թվաքանակը, մարդ	460	336	380	410
որից ղեկավարներ	49	46	42	42

7. Արտոնագրեր և լիցենզիաներ

1. ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարություն

ԼԻՑԵՆԶԻԱ 7496

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ
(Բացառությամբ շինարարության թույլտվություն չպահանջվող աշխատանքների)
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

1.1. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 01

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ԲՆԱԿԵԼԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՎ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

1.2. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 02

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

1.3. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 03

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ՀԻԴՐՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

1.4. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 04

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

1.5. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐԴԻՐ N 7496 - 05

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ԿԱՊԻ
Տրված է 14.02.2003թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

2. ԼԻՑԵՆԶԻԱ 16071

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ ԵՎ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ
/ բացառությամբ շինարարության թույլտվություն չպահանջվող աշխատանքների/
Տրված է 27.02.2015թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

2.1. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐՂԻՐ N 16071 - 02

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ ԵՎ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ
Տրված է 27.02.2015թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

2.2. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐՂԻՐ N 16071 - 03

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ ԵՎ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՀԻՂՐՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
Տրված է 27.02.2015թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

2.3. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՆԵՐՂԻՐ N 16071 - 04

ՔԱՂԱՔԱՇԻՆԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ ԵՎ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ՝ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ
Տրված է 27.02.2015թ. գործողության ժամկետը -անժամկետ

3.Հայաստանի Հանրապետության Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն
ԼԻՑԵՆԶԻԱ

Պայթուցիկ նյութերի, պայթեցման սարքավորումների առևտրի և պայթեցման
աշխատանքների կատարման

ՊՆՊՍԱՊԱ N 32

Տրված է 11.02.2013թ. գործողության ժամկետը - անժամկետ:

4. TUV InterCert Saar, Սերտիֆիկատ N 17-Q-5010001-TIC,

Հիդրոէներգետիկ կառույցների, էներգետիկ համակարգերի, շինարարության,
արտադրության, շահագործման և թունելների նկատմամբ ներդրված ԻՍՈ 9001:2015:
Տրված է 19.10.2017թ. ուժի մեջ է մինչև 18.10.2020թ.

5. Ստանդարտների ազգային ինստիտուտ ՓԲԸ, Սերտիֆիկատ N 001/E-003-0002-2017
Բնակելի, հասարակական և արտադրական, տրանսպորտային, հիդրոտեխնիկական,
էներգետիկ, կապի ոլորտներում շինարարության, պայթուցիկ նյութերի, պայթեցման
սարքավորումների և պայթեցման աշխատանքների նկատմամբ ներդրված
ԻՍՈ 14001:2015 :

Տրված է 04.12.2017թ. ուժի մեջ է մինչև 04.12.2020թ.

8. Բիզնեսի արդյունքների նկարագիրը

Հիմնական գործունեությունը և շուկաները

2017թ. ընկերության կողմից կատարված շինարարական աշխատանքների և մատուցված
ծառայությունների իրացումից հասույթը կազմել է՝ 5 888 008 հազ.դր., որոնցից առավել կարևոր
աշխատանքների և մատուցված ծառայությունների վերաբերյալ տեղեկությունները
ներկայացված են թիվ -4 աղյուսակում:

	Պատվիրատու կազմակերպության և կառույցի անվանումը	հազ.դր.
1	Աշխատանքների կատարումից հասույթ, այդ թվում՝	5 500 328.3
1.1	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության Ջրային տնտեսության պետական կոմիտե «Արփա-Սևան» ջրատարի թիվ 2 թունելի առանձին հատվածների վերականգնման և վերակառուցման աշխատանքներ	1 387 083.4
1.2	ՀՀ Պաշտպանության նախարարություն «300 տեղով զորանոցի կառուցում»	4 484,3
1.3	«Սեծն Էրիկ» ՍՊԸ «Դիլիջանի ցամքուրդային թունելի միջանկյալ հատվածի կառուցում »	1 163 543.0
1.4	«Կապավոր» ՍՊԸ «Վանաձոր-Ալավերդի-Վրաստանի սահմանի ճանապարհային հատվածի թիվ 2 թունելում քանդման ու մշակման/կառուցման համաթունելային աշխատանքներ »	361 493.4
1.5	«Լիդիան Արմենիա» ՓԲԸ «Գնդևազի ջրավազանը սնուցող ջրանցքային համակարգի վերականգնման և այլ շինարարական աշխատանքներ »	1 744 815.7
1.6	«Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ» «ՀՀ լոռու մարզի ք.Վանաձորի թիվ 7 հիմնական դպրոցի կառուցում »	269 784.3
1.7	«Ջրային տնտեսության ԾԻԳ ՊՀ» «Խոսրով և Վեդի գետերի ջրառ հանգույցների կառուցում»	558 969.4
1.8	Այլ շինարարական աշխատանքներ	10 154.8
2	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության Ջրային տնտեսության պետական կոմիտե «Արփա-Սևան» թունելի շահագործում, «Որոտան-Արփա-Սևան» թունելի պահպանման ծառայությունների մատուցում	171 499.6
3	Վաճառքից հասույթ	137 665.4
4	Այլ ծառայությունների մատուցումից հասույթ	78 513.5

Ընկերության կողմից կատարված շինարարական աշխատանքները և մատուցած ծառայությունները իրացվում են ներքին շուկայում:

9. Հիմնական միջոցները

31.12.2017թ. դրությամբ ընկերության հիմնական միջոցների արժեքը կազմել է 6 153 008 հազ. դր., կուտակված մաշվածությունը՝ 3 303 652 հազ. դր., հաշվեկշռային արժեքը 2 849 356 հազ. դր.: Հիմնական միջոցների ընդհանուր մաշվածությունը կազմել է 53.7%:

Ըստ առանձին դասերի հիմնական միջոցների արժեքի, հաշվեկշռային արժեքի և կուտակված մաշվածության վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են աղյուսակ - 5 ում:

Աղյուսակ 5
հազ. դր.

Դասի անվանումը	Արժեքը	Կուտակված մաշվածություն	Հաշվեկշռ. արժեքը	Մաշվ ածքը %
Շենքեր և կառուցվածքներ	1,026,854	253,857	772,997	24.7
Մեքենա - սարքավորումներ	2,933,516	2,024,088	909,428	69.0
Տրանսպորտային միջոցներ	1,590,291	930,194	660,097	58.5
Արտադրական և տնտեսական գույք	73,905	53,939	19,966	73.0
Այլ հիմնական միջոցներ	53,164	41,574	11,590	78.2
Հոդամասեր	475,278		475,278	
Ընդամենը հիմնական միջոցներ, 31.12.2017թ.	6,153,008	3,303,652	2,849,356	53.7

Նախորդ տարվա համապատասխան ցուցանիշները կազմել են՝

Ընդամենը հիմնական միջոցներ, 31.12.2016թ.	5,458,880	2,963,910	2,494,970	54.3
Նախորդ տարվա համեմատ աճը	694,128	339,742	354,386	

Ընկերության հիմնական միջոցների արժեքը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 12.72 %, որը կազմում է 694 128 հազ.դր.:

Հիմնական միջոցների արժեքի աճը հիմնականում տեղի է ունեցել ընկերության կողմից նոր հիմնական միջոցների ձեռք բերման, ինչպես նաև գործող շինարարական մեքենաների և տրանսպորտային միջոցների հիմնանորոգման և արդիականացման արդյունքում:

Վերջին հինգ տարիների ընթացքում Ընկերության կողմից ձեռք բերված հիմնական միջոցների և արդիականացման վրա կատարված ծախսերի վերաբերյալ տվյալները ներկայացվում են աղյուսակ - 6 ում:

Աղյուսակ 6
հազ.դր.

Հիմնական միջոցների դասը	2013թ.	2014թ.	2015թ.	2016թ.	2017թ.
Մեքենաներ և սարքավորումներ	364 377	175 211	123 268	37 186.5	471 791
Տրանսպորտային միջոցներ	111 254	25 982	23 867	69 589	328 235
Այլ հիմնական միջոցներ	83 195	7 035	1 1530	7 261	15039
Ընդամենը	350 197	397 394	210 608	200 118	815 065

Ընկերությունը 2018թ. նախատեսում է շարունակել գործող մեքենա-սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների արդիականացման գործընթացը:

Ընկերության տրամադրության տակ գտնվող էական մեծություն կազմող հիմնական միջոցը դա ք. Երևան, Վ.Վաղարշյան – 20 հասցեում գտնվող 1840.1 քառ. մ. տարածքով չորս հարկանի վարչական շենքն է, որի շուկայական արժեքը իր զբաղեցրած հողատարածքի հետ միասին կազմում է 616 498 հազ.դրամ:

Ընկերությանը պատկանող էական մեծություն չկազմող, բայց ընկերության համար կարևոր նշանակություն ունեցող շենքերից, շինություններից և հողատարածքներից են՝

- ք. Երևան, Արտաշիսյան (Ծերեթեղի) -106 հասցեում գտնվող 903.2ք.մ. անշարժ գույքը 0.60637 հա հողատարածքով, որը օգտագործվում է ընկերության ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման, վերանորոգման արհեստանոցների, պահեստների համար;
- ք. Երևան, Արտաշիսյան (Ծերեթեղի) -105 հասցեում գտնվող 1606.7ք.մ. անշարժ գույքը 1.78845 հա հողատարածքով, որը օգտագործվում է որպես ապրանքանյութական արժեքների պահեստավորման բազա, վերանորոգման արհեստանոց, բետոնի պատրաստման արտադրամաս և այլն;

Բոլոր հիմնական միջոցները սեփականության իրավունքով պատկանում են ընկերությանը:

Սեփականության իրավունքով ընկերությանը պատկանող գույքից՝

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ, որպես վարկային և բանկային երաշխիքների պայմանագրով սահմանված պարտավորությունների կատարման երաշխիք գրավադրված է ք. Երևան, Վ.Վաղարշյան – 20 հասցեում գտնվող վարչական շենքը;

«Էվոկաբանկ» ՓԲԸ-ում որպես վարկային և երաշխիքային պայմանագրով սահմանված պարտավորությունների կատարման երաշխիք գրավադրված են Ընկերության խոշոր բաժնետեր Զ. Հակոբյանին պատկանող 11 286 հատ անվանական բաժնետոմսերը;

«ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ում, որպես ֆինանսական վարձակալության պայմանագրով գրավադրված է մեկ հատ թրթուրավոր միաշերտի հիդրավլիկ էքսկավատոր CAT 330 D2L, արժեքը 94,342,622.8 ՀՀ դրամ և մեկ հատ Վիբրացիոն գրունտային գլդոն CAT CS 74B արժեքը 63,830,400 ՀՀ դրամ:

Գրավադրված հիմնական միջոցների օգտագործման սահմանափակումները կայանում է նրանում, որ առանց գրավառուի համաձայնության ընկերությունը չի կարող այլ տեղ գրավ դնել, վարձակալության հանձնել կամ օտարել այդ հիմնական միջոցները:

10. Ֆինանսական վերլուծություն

10.1. Ֆինանսական վիճակի և դրա փոփոխության վերլուծություն

Ֆինանսական վիճակի և դրա փոփոխության վերլուծությունը իրականացնելու համար ընկերության հաշվեկշիռը ներկայացվում է ներքոհիշյալ տեսքով՝

Աղյուսակ 7

Ցուցանիշների անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին		Նախորդ ժամանակաշրջանի վերջին		Աճը	Աճի տեմպը
	հազ.դր.	%	հազ.դր.	%	հազ.դր.	%

1.Ակտիվներ	6,035,251	100.0	4,821,935	100.0	1,213,316	125.2
1.1. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ	3,854,016	63.9	3,231,733	67.0	622,283	119.3
1.2.Ընթացիկ ակտիվներ	2,181,235	36.1	1,590,202	33.0	591,033	137.2
1.2.1. Պաշարներ	561,106	9.3	431,957	9.0	129,149	129.9
1.2.2.Դեբիտորական պարտքեր	992,677	16.4	947,516	19.7	45,161	104.8
1.2.3.Դրամական միջոցներ	627,452	10.4	210,729	4.4	416,723	297.8
2.Պասիվներ	6,035,251	100.0	4,821,935	100.0	1,213,316	125.2
2.1.Սեփական Կապիտալ	4,617,684	76.5	3,955,895	82.0	661,789	116.7
2.2.Փոխառու կապիտալ	1,417,567	23.5	866,040	18.0	551,527	163.7
2.2.1. Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	226,774	3.8	125,278	2.6	101,496	181.0
2.2.2. Ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ	184,526	3.1	131,114	2.7	53,412	140.7
2.2.3.Կրեդիտորական պարտք	1,006,267	16.7	609,648	12.6	396,619	165.1

Ինչպես երևում է վերը ներկայացված աղյուսակից հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, նախորդ տարվա համեմատ, Ընկերության հաշվեկշռի կառուցվածքը և դինամիկան բնութագրող ցուցանիշներում տեղի են ունեցել զգալի էական փոփոխություններ, մասնավորապես՝

Ընկերության ակտիվները նախորդ տարվա համեմատ աճել են 1 213 316 հազ.դր., կամ 25.2 %, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում կազմել են 6 035 251 հազ.դր.:

Նշված փոփոխությունը 51.3 % -ով պայմանավորված է ոչ ընթացիկ ակտիվների և 48.7 % - ընթացիկ ակտիվների աճով:

Ոչ ընթացիկ ակտիվները նախորդ տարվա համեմատ աճել են են 622 283 հազ.դր. կամ 19.3 %, Վերը նշված աճը պայմանավորված է հիմնական միջոցների 354 386 հազ.դր. կամ 14.2 %, և տրված փոխառությունների 255 484 հազ.դր. կամ 34.9 % աճով:

Ընթացիկ ակտիվները նախորդ տարվա համեմատ աճել են 591 033 հազ.դր., կամ 37.2 %, որը հիմնականում պայմանավորված է դրամական միջոցները նախորդ տարվա համեմատ 416 723 հազ.դր., կամ 197.8% աճով:

Էական փոփոխություններ են տեղի ունեցել նաև պասիվների՝ ինչպես կառուցվածքում, այնպես էլ դրանց դինամիկան բնութագրող ցուցանիշներում:

Սեփական կապիտալի տեսակարար կշիռը նախորդ տարվա 82%-ից նվազել է 5.5% և կազմել 76.5 %, իսկ պարտավորությունների տեսակարար կշիռը 18% -ից կազմել է 23.5%:

Չնայած սեփական կապիտալի տեսակարար կշռի նվազմանը, նրա աճը բացարձակ արժեքով նախորդ տարվա համեմատ է 661 789 հազ.դր. կամ 16.7 %: Էական փոփոխություններ են տեղի ունեցել նաև Ընկերության պարտավորությունների կառուցվածքում:

Պարտավորությունները նախորդ տարվա համեմատ աճել են 551 527 հազ.դր., կամ 63.7 %, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում կազմել՝ 1 417 567 հազ.դր., այդ թվում՝

- Ոչ ընթացիկ պարտավորությունները նախորդ տարվա վերջի համեմատ աճել են 101 496 հազ.դր., կամ 81%,:
- Ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունները նախորդ տարվա վերջի համեմատ աճել են 53 412 հազ.դր., կամ 40.7%,:
- Կրեդիտորական պարտավորությունները նախորդ տարվա վերջի համեմատ, աճել են 396 619 հազ.դր., կամ 65.1%, :

10.2. Ֆինանսական կայունության վերլուծություն

Ֆինանսական կայունության վերլուծությունը կատարվում է հետևյալ ցուցանիշների միջոցով՝

10.2.1. Ֆինանսական անկախության գործակից:

$$Q_1 = 4,617,684 / 6,035,251 = 0.77$$

Այս ցուցանիշի ցանկալի փոքրագույն մակարդակը կազմում է 0.5:
Ցուցանիշի 0.77 արժեքը ցույց է տալիս, որ ընկերությունն իր գործունեությունը հիմնականում ֆինանսավորում է սեփական կապիտալի հաշվին:

10.2.2. Պարտավորությունների և սեփական կապիտալի հարաբերակցության գործակից:

$$Q_2 = 1,417,567 / 4,617,684 = 0.31$$

Ցուցանիշի 0.31 արժեքը ցույց է տալիս, որ ընկերության պարտավորությունները սեփական կապիտալի միավորի հաշվով գտնվում են ցածր մակարդակում և որ ընկերությունը քիչ է օգտվում փոխառու կապիտալից:

10.2.3. Ինքնավարության գործակից:

$$Q_3 = 4,844,458 / 6,035,251 = 0.80$$

Ինքնավարության գործակցի 0.8 արժեքը ցույց է տալիս, որ Ընկերության միջոցների հիմնական մասը ձևավորվել է երկարաժամկետ հիմունքներով ներգրավված աղբյուրների, հիմնականում՝ սեփական կապիտալի հաշվին:

10.2.4. Գործող կապիտալ:

$$Q_4 = 2,181,235 - 1,190,793 = 990,442 \text{ հազ.դր.}$$

Գործող կապիտալի արժեքը ցույց է տալիս, որ ընթացիկ ակտիվները ապահովված են սեփական կապիտալով:

10.2.5. Ընթացիկ ակտիվների՝ գործող կապիտալով ապահովվածության գործակից:

$$Q_5 = 990,442 / 2,181,235 = 0.45$$

Այս ցուցանիշի նորմատիվային փոքրագույն արժեքը կազմում է 0.1:

10.2.6. Պաշարների՝ գործող կապիտալով ապահովվածության գործակից:

$$Q_6 = 990,442 / 421,604 = 2.35$$

Այս ցուցանիշի նորմատիվային փոքրագույն արժեքը կազմում է 0.5:

10.2.7. Սեփական կապիտալի մանրայնության գործակից:

$$Q_7 = 990,442 / 4,617,684 = 0.21$$

Այս ցուցանիշի նորմատիվային փոքրագույն արժեքը կազմում է 0.5:

Ցուցանիշի 0.21 արժեքը ցույց է տալիս, որ ընկերության սեփական կապիտալի հաշվին ձևավորված միջոցները ամբողջությամբ չեն օգտագործվում:

10.2.8. Գույքի ռեալ արժեքի գործակից:

$$Q_8 = 3,270,960 / 6,035,251 = 0.54$$

Այս ցուցանիշի 0.54 արժեքը (ընդունելի փոքրագույն արժեքը 0.5) ցույց է տալիս, որ ընկերության արտադրական պոտենցիալը գտնվում է բավարար վիճակում:

10.3. Հաշվեկշռի իրացվելիության վերլուծություն

Իրացվելիությունը բնութագրող ցուցանիշներն են՝

10.3.1. Ընթացիկ իրացվելիության գործակից

$$Q_9 = 2,181,235 / 1,190,793 = 1.83$$

Այս ցուցանիշի սահմանային նվազագույն արժեքը 2 է:

Ընթացիկ իրացվելիության գործակցի արժեքը՝ 1.83 ցույց է տալիս, որ Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունները ամբողջությամբ ապահովված չեն ընթացիկ ակտիվներով:

10.3.2. Արագ իրացվելիության գործակից:

$$Q_{10} = 1,759,631 / 1,190,793 = 1.48$$

Այս ցուցանիշի սահմանային փոքրագույն արժեքը 1 է:

Ընթացիկ իրացվելիության գործակցի արժեքը և ցույց է տալիս, որ Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունները ապահովված են առավել իրացվելի ակտիվներով:

10.3.3. Բացարձակ իրացվելիության գործակից:

$$Q_{11} = 627,452 / 1,190,793 = 0.53$$

Այս գործակցի ցանկալի արժեքը ընկած է (0.2; 0.5) թվերի սահմաններում:

10.4. Ֆինանսական արդյունքների վերլուծություն

Ընկերության ֆինանսական արդյունքների և դրանց փոփոխության վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են աղյուսակ 8-ում:

Աղյուսակ 8

	Ցուցանիշների անվանումը	2017թ.		2016թ.	
		հազ.դր	%	հազ.դր	%
1	Հասույթ	5,818,547	100	3,736,264	100
2	Վաճառքի ինքնարժեք	-4,444,694	76.4	-3,306,281	88.5
3	Համախառն շահույթ	1,373,853	23.6	429,983	11.5
4	Իրացման ծախսեր	69,460		81,431	2.2
5	Վարչական ծախսեր	-296	0.0	-90	0.0
6	Այլ եկամուտներ (ծախսեր)	-243,631	-4.2	-186,999	-5.0
7	Գործառնական գործունեությունից շահույթ	-123,011	-2.1	-101,307	-2.7
8	Ֆինանսական եկամուտներ	1,076,375	18.5	223,018	6.0
9	Ֆինանսական ծախսեր	87,419	1.5	75,746	2.0
10	Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ (վնաս)	-40,608	-0.7	-51,029	-1.4
11	Շահույթը մինչև հարկումը	-138	0.0	824	0.0
12	Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	1,123,048	19.3	248,559	6.7
13	Շահույթը հարկումից հետո	-233,692	-4.0	-52,685	-1.4
14	Ընդամենը համապարփակ եկամուտ	889,356	15.3	195,874	5.2
15	-որից մայր կազմակերպության սեփականատերերին	889,356	15.3	195,874	5.2
	Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ	889,356	15.3	195,874	5.2
16	Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	43.49		9.58	

Ինչպես երևում է վերը ներկայացված աղյուսակից, կատարած աշխատանքների, մատուցած ծառայությունների իրացումից հասույթը նախորդ տարվա 3 736 264 հազ.դր. համեմատ աճել է 2 082 283 հազ.դր.-ով, և կազմել՝ 5 818 547 հազ.դր, որը կազմում է 55.7%:

Համախառն շահույթը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 943 870 հազ.դր. և կազմել՝ 1 373 853 հազ.դր.:

Արդյունքում շահույթը մինչև հարկումը կազմել է 1 123 048 հազ.դր.,որի աճը նախորդ տարվա համեմատ բացարձակ արժեքով կազմել է 874 489 հազ.դր., կամ 351.8%:

Շահութահարկի գծով ծախսը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 343.6% և կազմել՝ 233 692 հազ.դր:

Զուտ շահույթը հարկումից հետո կազմել է 889 356 հազ.դր:

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը՝ 43 490 դրամ:

10.5.Գործարար ակտիվության և կառավարման արդյունավետության վերլուծություն

Գործարար ակտիվության և կառավարման արդյունավետության վերլուծությունը թույլ է տալիս գնահատել, թե որքանով է ընկերությունը արդյունավետ օգտագործում իր միջոցները:

Վերլուծության այս փուլում առանձնացվում են հետևյալ ցուցանիշները՝

1. Շրջանառելիության ցուցանիշներ
2. Շահութաբերության ցուցանիշներ

10.6. Ակտիվների շրջանառելիության վերլուծություն

Շրջանառելիության գործակիցների արժեքները և դրանց փոփոխության վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են աղյուսակ 9-ում:

Աղյուսակ 9

	Ցուցանիշների անվանումը	Շրջանառելիության գործակիցների			
			Արժեքները		Փոփոխության տեմպը, %
			2017թ.	2016թ.	
1	Ակտիվների շրջանառելիության գործակից	Գ ₁₂	1.07	0.77	139.0
2	Սեփական կապիտալի շրջանառ.գործակից	Գ ₁₃	1.36	0.95	143.2
3	Արտադրության միջոցների շրջանառելիության գործակից	Գ ₁₄	1.89	1.09	173.4
4	Հիմնական միջոցների շրջանառելիության կամ ֆոնդահատույցի գործակից	Գ ₁₅	2.18	1.33	163.9
5	Ընթացիկ ակտիվների շրջանառելիության գործակից	Գ ₁₆	3.09	2.32	133.2
5.1	Ընթացիկ ակտիվների շրջապտույտի տևողությունը օրերով	Գ ₁₇	117	155	
6	Գործող կապիտալի շրջանառելիության գործակից	Գ ₁₈	6.32	3.76	168.1
6.1	Գործող կապիտալի շրջապտույտի տևողությունը օրերով	Գ ₁₉	57	96	
7	Պատրաստի արտադրանքի շրջանառելիության գործակից	Գ ₂₀			
8	Դեբիտորական պարտքերի շրջանառելիության գործակից:	Գ ₂₁	5.46	4.59	119.0

8.1	Դերիտորական պարտքերի շրջապտույտի միջին ժամկետը՝	Q ₂₂	66	78	
9	Կրեդիտորական պարտքերի շրջանառելիության գործակից	Q ₂₃	7.21	6.81	105.87
9.1	Կրեդիտորական պարտքերի շրջապտույտի միջին ժամկետը, օր	Q ₂₄	50	53	94
10	Պաշարների շրջանառելիության գործակից,	Q ₂₅	14	6	239

Ինչպես երևում է աղյուսակից ընկերության ակտիվների շրջանառելիության վիճակը բնութագրող ցուցանիշները նախորդ տարվա համեմատ զգալիորեն բարելավվել են, որը հիմնականում պայմանավորված է հաշվետու տարում հասույթի ծավալի 55.7 % աճով:

10.7. Հահութաբերության վերլուծություն

Կապիտալի հահութաբերությունը բնութագրող հիմնական ցուցանիշների արժեքները և դրանց փոփոխության վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են աղյուսակ 10-ում:

Աղյուսակ 10

	Հահութաբերության գործակիցների՝				
	Ցուցանիշների անվանումը		Արժեքները		Աճի տեմպը, %
			2017թ.	2016թ.	
1	Ակտիվների հահութաբերության գործակից	Q ₂₆	0.1638	0.0402	407.5
2	Սեփական կապիտալի հահութաբերության գործակից	Q ₂₇	0.2075	0.0496	418.3
3	Իրացման հահութաբերության գործակից	Q ₂₈	0.1528	0.0524	291.5
4	Ընթացիկ ակտիվների հահութաբերության գործակից	Q ₂₉	0.4077	0.1232	331.0

Կապիտալի հահութաբերության մակարդակը բնութագրող գործակիցների մեծությունը նախորդ տարվա համեմատ անհամեմատ բարելավվել են , որը հիմնականում պայմանավորված է հասույթի ծավալի աճով:

11. Հահույթի բաշխումը և կանխատեսումը

Վերջին հինգ տարվա ընթացքում ընկերության զուտ հահույթի օգտագործման և հահութաբաժինների վճարմանն ուղղվող գումարների վերաբերյալ տվյալները ներկայացվում են աղյուսակ 11-ում:

Աղյուսակ 11

հազ.դրամ

Ցուցանիշների անվանումը	Տարեթվերը				
	2012թ.	2013թ.	2014թ.	2015թ.	2016թ.
Զուտ շահույթը	23 213	671 633	161 696	50 674	195 874
Շահութաբաժինների վճարմանն ուղղվող գումարը	51 130	102 260	105 000	80 000	153 390
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ,	1.14	32. 84	7.91	2.48	9.58

Նախատեսվում է 2017թ. շահութաբաժինների վճարման համար օգտագործել 300 000 հազ.դր.:

Գլխավոր տնօրեն

Պարույր Հակոբյան

Կատարող Զորիկ Բարդախյան
հեռ./012/ 21 11 11 (138)